

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Ölkədə bütün
şagirdlər
psixometrik
testdən
keçirilə
bilər
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20 dekabr 2024-cü il Cümə № 231 (8604) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan "İslam səkkizliyi"nə üzv oldu

Ərdoğan: "Bu, tək cə təşkilatı böyütməyəcək, həmçinin gücləndirəcək"

yazısı səh.10-da

Yastıq altındakı pullar- Bakıda 5 ev almaq, yoxsa?

yazısı səh.3-də

ABŞ səfirliyi Azərbaycan mediasına qarşı

yazısı səh.4-də

İrəvanda Aİ üzvlüyünə referendum hazırlığı

yazısı səh.5-də

Sülh sazişinə "sərhəddə xarici qoşun əngəli"

yazısı səh.6-da

NATO və Rusiya arasında...- Bakının seçimi

yazısı səh.7-də

Düşmənlərə Şuşa Bəyannaməsi xəbərdarlığı

yazısı səh.8-də

XİN-dən Fransa səfirinə cavab

yazısı səh.7-də

Qarabağ erməniləri üçün Rusiya nümunəsi

yazısı səh.9-da

Niyə Qərb mediasının hədəfindəyik?

yazısı səh.10-da

Rayon hakimlərinin Bakıda işləyənlərdən fərqi

yazısı səh.13-də

Trampın Cənubi Qafqazda seçimi

yazısı səh.11-də

BAKİ ABS KƏŞFİYYATINA BAĞLI USAİD-LƏ ÜZÜLÜŞÜR

İşğalçı "yem"ləyən Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin ölkəmizdəki fəaliyyətinə son qoyula biləcəyinin anonsu verildi - deputatların nazirə müraciəti gerçəkləşir

yazısı səh.5-də

"Keslə bazarı"nı niyə sökürlər?

Bazarda alver edənlər qəfil qərardan narazıdır və marta qədər möhlət istəyirlər

yazısı səh.12-də

Kəram Mustafayev
öldürülən
əsgər cınayəti
ilə nə əlaqəsi?

yazısı səh.3-də

"Ulduz"
metrosunun
uşaqları"-
XİN-dəki casus...

yazısı səh.4-də

Erməni
revansistlərə
Maskdan
dəstək-
"Starlink" vədi

yazısı səh.11-də

Şuşaya səfər edənlərə xəbərdarlıq

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi qarlı və şaxtalı hava şəraiti ilə əlaqədar Şuşa şəhəri istiqamətində hərəkət edən sürücülərə müraciət edib.

Bu barədə AAYDA bildirib. "Qarlı və şaxtalı hava şəraiti Şuşa şəhəri istiqamətində hərəkət edəcək sürücülərə alternativ olaraq Füzuli-Qırmızıbazar-Şuşakənd-Şuşa avtomobil yolundan istifadə etməyə üstünlük vermələri tövsiyə olunur", - qurumun paylaşımında diqqətə çatdırılıb.

"Qarabağ"ın hücumçusu tanınmış klubun transfer siyahısında

"Qarabağ"ın hücumçusu Olavio Juninyo Avropanın daha bir tanınmış klubunun maraq dairəsindədir.

QOL.az xəbər verir ki, bu haqda İspaniyanın "AS" nəşri məlumat yayıb.

Daha öncə İspaniyanın "Sevilya" klubu Juninyo üçün "Qarabağ"a rəsmi təklif göndərmişdi. Ağdam klubunun direktoru Emrah Çelikel hələ 2 gün öncə məlumatı təsdiqləyərək "Sevilya"dən Juninyoya görə rəsmi təklif aldıklarını söyləyib. Bununla belə, o, maddi məsələdə razılığa gəlmədiklərini də söyləmişdi. "AS" nəşri yazır ki, vinger və hücumçu almaq istəyən "Sevilya" üçün Juninyonun transferi favoritdir. Lakin qəzet onu da qeyd edir ki, "Qarabağ" braziliyalıya görə çox pul tələb edir.

Klubun belə bir maliyyə təklifi irəli sürməyi düşündüyünü yazan qəzet Juninyonun özündən də təzyiq jesti gözləyir.

Qəzetin yazdığına görə, hazırda Çempionlar Liqasında yarışan Serbiyanın "Srvena Zvezda" klubu da Juninyonu həyətə cəlb etmək istəyir.

Azərbaycandan Suriyanın suverenliyinə dəstək

"Suriyada Əsəd rejiminin süqutundan sonra ölkədə sülhün və sabitliyin bərpa olunması və vətəndaş qarşılıqlı əlaqəsinin qoyulması mütləq dərəcədə vacibdir".

Modern.az xəbər verir ki, bunu baş nazir Əli Əsədov Qahirədə D-8 11-ci Zirvə görüşündə deyib.

"Azərbaycan Suriyanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə dəstəyini bir daha ifadə edir. Ümidvarıq ki, bütün məsələlər Suriya xalqının iradəsinə uyğun şəkildə və ölkədaxili siyasi dialoq vasitəsilə həll olunacaq.

Azərbaycan Suriya xalqının üzləşdiyi humanitar problemlərin aradan qaldırılmasında öz dəstəyini əsirgəməyəcək. Bu istiqamətdə praktiki addımların atılması istiqamətində qardaş Türkiyə ilə yaxın təmasları davam etdiririk", - hökumət başçısı vurğulayıb.

Qobustan türməsinə yeni rəis

Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidmətində növbəti kadr dəyişikliyi olub. Manset.az xəbər verir ki, Penitensiar Xidmətin rəisi general Mirsaleh Seyidovun müvafiq əmri ilə 2 saylı

cəzaçəkmə müəssisəsinin rəisi polkovnik Əli Mahmudov tutduğu vəzifəsindən azad olunub. Digər əmrlə o, Qobustan həbsxanasının rəisi təyin edilib.

Qeyd edək ki, Əli Mahmudov uzun illərdir bu sistemdə çalışır.

Bakı qəbiristanlıqlarında məzar yeri tapılmır

Paytaxtdakı qəbiristanlıqlarda məzar yeri tapılmır.

"Xəzər TV" xəbər verir ki, bunu şəhər sakinləri iddia edirlər. Onların sözlərinə görə, bəzi qəbiristanlıqlarda dəfn üçün yer tapmaq artıq müşkülə çevrilib.

Məzar yeri problemi daha çox Bakıdakı köhnə qəbiristanlıqlarda müşahidə olunur. Xüsusilə Yasamal, Qurd Qapısı və Keşlə kimi ərazilərdə demək olar ki, boş yer qalmayıb.

Millət vəkili Ceyhun Məmmədov deyir ki, bu məsələdə bir neçə amilin rolu var. Başlıca səbəb isə ölkə əhalisinin, xüsusilə də paytaxtda məskunlaşanların sayının artmasıdır.

Tovuzda məktəbdə kütləvi zəhərlənmə

Tovuz rayon Aşağı Quşçu kənd 1 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbinin 2 sinfində pelet sobasının tıxanması səbəbindən tüstüləmə nəticəsində 71 nəfərin xəstəxanaya yerləşdirilməsi faktı üzrə Tovuz Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Bu barədə Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən bildirilib.

Xəstəxanaya müraciət edən şəxslərin ilkin tibbi yardım göstərildikdən sonra ambulator müalicəyə buraxılıb, səhhətləri normaldır.

Tovuz rayonu Aşağı Quşçu kənd 1 nömrəli tam orta məktəbdə baş verən hadisə

"Hadisə nəticəsində zərərçəkmiş şəxslərin hər birinin səhhəti diqqət mərkəzində saxlanılır. Hadisənin başvermə səbəbləri müvafiq qurumlar tərəfindən araşdırılır. İctimaiyyətə əlavə məlumat veriləcək. Hadisədən zərərçəkmiş şagird və məktəb heyəti üzvlərinə şəfa diləyirik", - məlumatda bildirilib.

Xatırladaq ki, məktəbdəki tüstülənmədən zəhərlənənlərin sayı 71-ə çatıb.

Ov etmək üçün onlayn icazə niyə ləğv olunub?

Ov etmək üçün onlayn icazənin tətbiq olunmamasının səbəbi açıqlanıb.

"Report" xəbər verir ki, bunu Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin rəis müavini Arzu Babayeva "Ekspert saatı"nda deyib.

Onun sözlərinə görə, vətəndaşlar onlayn formada icazədən daha çox "ASAN xidmət" mərkəzlərinə müraciət edərək ovçuluq biletlərini əldə etməyə üstünlük verir: "Ovçuluq biletlərinin verilməsi ilə bağlı xidmət 5 saylı "ASAN xidmət" mərkəzində və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin saytında elektron xidmətlər bölməsində bu xidmətin birinci mərhələsi üçün müraciət bölməsi var. İllik statistikaya nəzər salanda görürük ki, elektron formada müraciət çox azdır".

A.Babayeva bildirib ki, gələcək illərdə ov etmək üçün onlayn icazənin tətbiqinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub: "Ovçuluq üçün icazə alanların əksəriyyəti regionlardan olan yaşlı insanlardır. Onlar üçün də əyani müraciət elektron müraciətdən daha asandır. Amma təbii ki, onlayn icazənin gələcək illər üçün tətbiqi nəzərdə tutulub. Çünki gənclər arasında buna tələbat var".

Məktəbli yoldaşını bıçaqlayan tutuldu

Gəncədə məktəbli yoldaşını bıçaqlayan şəxs tutulub.

Polis əməkdaşları hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən 21 nömrəli tam orta məktəbin 10-cu sinif şagirdi M.Hacıyevi saxlayaraq istintaqa təhvil verib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır. Gəncə şəhər 21 nömrəli tam orta məktəbin 10-cu sinif şagirdi həmin məktəbin 8-ci sinif şagirdinə məktəbdənkənar ərazidə aralarında yaranmış mübahisə zamanı xəsarət yetirib. Qeyd edilib ki, xəsarət almış şagird tibb müəssisəsinə yerləşdirilib, hazırda müalicəsi davam etdirilir.

Hadisə məktəbdən kənardə baş verib.

Azərbaycanın üç idmançısı dopingə görə cəzalandırıldı

Azərbaycanın üç idmançısı dopingə görə cəzalandırılıb.

AMADA-a xəbər verir ki, Səidə Əliyeva (taekvondo), Günel Vəliyeva (ağırlıqaldırma) və Rövşən Xəlilov (pauerlifting) yarışlardan diskvalifikasiya olunub.

Hər üç idmançının cəzalandırılmasına səbəb nümunələrində qadağan edilmiş maddələrin aşkarlanması olub. S.Əliyevada "furose-mid", G.Vəliyevada "methylnatrienolon", R.Xəlilovda isə "metandienone" aşkarlanıb.

S.Əliyeva yarışlardan iki, digər idmançılar isə dörd il müddətinə uzaqlaşdırılıb. Taekvondoçu ilə bağlı sanksiya başlama tarixi bu il fevralın 16-sı göstərilib.

Dörd illik cəzalandırılan G.Vəliyeva ilə bağlı sanksiyanın isə 2023-cü il sentyabrın 7-dən etibarən başladığı təsdiqlənib.

Pauerliftingçi R.Xəlilovun cəzası isə 2021-ci il noyabrın 18-dən qüvvəyə minib.

Azərbaycanda əhəlinin banklara əvvəlki inamı qalmayıb. Müstəqillik dövründən bəri vətəndaşlar dəfələrlə banklarla problem yaşayıb. Yaxın keçmişdə bir neçə bankda ciddi böhran yaşandı, bəziləri bağlandı və vətəndaşlar bundan kifayət qədər əziyyət çəkdi. Hələ də bağlanmış banklarda qalan pullarını ala bilməyən insanlar var və onların işləri məhkəmədədir. Ölkədə digər banklara depozit qoyanlar olsa da, işin riskli tərəfi həmişə onları qorxudur.

hət görülür. Kriptovalyuta sayəsində qazanc əldə edənlər də az deyil. Lakin bunun risk tərəfi həmişə yüksəkdir. Varlandığınız sürotlə müflis də ola bilərsiniz.

İqtisadçı Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, yaxın müddətli hədəflərdə pulun artırılmasının ən sərfəli variantı bank depozitləridir. Çünki bank depozitlərində 12 faiz gəlir verən banklar da var: "Orta və uzun müddətli gəlirlə bağlı isə bəzi problemlər yarana

tıb. Daşınmaz əmlak isə Azərbaycanda çox bahalaşmış. 150 minlik bir evi alıb, icarəyə versəniz, ən yaxşı halda təqribən 25 ilə qoyduğunuz pulu götürə biləcəksiniz.

Dünyada isə daşınmaz əmlakın qiyməti ilə onun icarəsindən gələn gəlir 8-10 il arasında olur və bu, daha yaxşı yatırım sayılır. Ona görə də pul artırılması insanların əlində olan vəsaitin həcmindən və onların planlarından asılıdır. Amma ümumilikdə yenə qeyd edirəm ki, qı-

müstəqillik əldə etdikdən sonra ölkəmizdə banklarla bağlı inam böhranı yaranıb:

"Vətəndaşlar banklara pul yatırıdılar, onlar isə xaos vəziyyətdən istifadə edərək insanları aldatdılar. Nəticədə vətəndaşlarda onlara qarşı inamsızlıq yarandı. Bundan sonra əhali daşınmaz əmlaka yatırım etdi və pulu evdə saxlamağa üstünlük verdi. Bu gün vətəndaş banka pulunu qoymağa ürək etmir. Eyni zamanda digər məsələ ondan ibarətdir ki, banklar cu-

Kerem Mustafayev

Kerem Mustafayevin öldürülən əsgər cinayəti ilə nə əlaqəsi?

Naxçıvanda itkin düşdükdən sonra nəşi tapılan əsgər Ceyhun Hüseynovun ölümü ilə bağlı iki general məhkəməyə çağırılır.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, bunlar müdafiə nazirinin sabiq müavini-Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun eks-komandanı general-polkovnik Kerem Mustafayev və onun müavini işləmiş general-mayor Rəhim Cəfərovdur.

Generalların Ceyhunun komandiri olmuş polkovnik Samir Həziyev və hərbi hissənin Tibb Xidməti rəisi Aydın Quliyevin işi üzrə ifadə vermələri istənilir. Bu barədə vəsatəti sözügedən şəxslərin vəkili qaldırıblar. Müdafiə tərəfi hesab edir ki, K.Mustafayev və müavini də şahid kimi hakim qarşısına çıxmalıdır. Vəsatətdən məlum olub ki, general-polkovnik Kerem Mustafayev bu cinayətə görə Respublika Hərbi Prokurorluğunda iki gün dindirilib.

Məhkəmə Kerem Mustafayevin məhkəməyə çağırılması məsələsini hələ ki açıq saxlayıb, Rəhim Cəfərovun dindirilməsi ilə bağlı vəsatət isə təmin edilib. General növbəti iclaslarda hakim qarşısında dayanacaq.

Qeyd edək ki, Kerem Mustafayev elə bu hadisədən bir müddət sonra vəzifəsindən azad edilib.

Yada salaq ki, iyunun 9-da naməlum şəraitdə itkin düşmüş Müdafiə Nazirliyinin N sayılı hərbi hissəsinin hərbi qulluqçusu, əsgər Ceyhun Hüseynovun ölümü ilə bağlı cinayət işi başlanıb və hərbi hissə komandiri polkovnik Samir Həziyev həbs olunub. Bundan əlavə, hərbi hissənin tibb xidməti rəisi Aydın Quliyev də cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. Onlara qarşı Cinayət Məcəlləsinin 341.2.3-cü (vəzifə səlahiyyətlərini aşma-bir qrup şəxs tərəfindən ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddəsi ilə yekun ittiham verilib.

Cinayət işi baxılması üçün məhkəməyə göndərilib.

Qeyd edək ki, Ceyhun Hüseynov ölkənin ən savadlı gənclərindən biri olub. Belə ki, o, 2016-cı ildə Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyi qızıl medalla bitirib. Həmin il 627 balla ADA Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər ixtisasına daxil olan Ceyhun daha sonra Yaponiyada mübadilə proqramı çərçivəsində təhsil alaraq yüksək göstərici ilə məzun olub. Magistr dərəcəsinə Təl-Əvivdə alan Ceyhun vətənə qayıtdıqdan sonra hərbi xidmətə yollandı.

□ **Elsən BALAXANSKI,**
"Yeni Müsavat"

Lütfəli Babayev

Keçmiş icra başçısının qardaşı oğulları məhkəmə qarşısında

Zərdab rayonunun sabiq icra başçısı Lütfəli Babayevin qardaşı oğulları barəsində cinayət işi açılıb.

Modern.az xəbər verir ki, sabiq başçının qardaşı oğulları Telman Babazadə və Yadigar Babayev xuliqanlıqda ittiham edilir.

Onlar barəsində Cinayət Məcəlləsinin 221.2.-ci (Xuliqanlıq bir qrup şəxs və ya təkrar tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə cinayət işi açılıb. Zərərcəkmış şəxslər R.Qədirzadə və T.Qədirzadə adlı bacı-qardaşdır.

İşə Nərimanov Rayon Məhkəməsində hakim Xəlilə Əlisoyun sədrliyi ilə baxılacaq.

Qeyd edək ki, Lütfəli Babayev 2007-2019-cu illərdə Zərdab rayonunun, 2005-2007-ci illərdə Mingəçevir şəhərinin icra başçısı vəzifəsində çalışıb.

Xatırladaq ki, sabiq icra başçısının qardaşı oğulları əvvəllər də avtoxuliqanlıq əməllərinə görə saxlanılıb.

Yastıq altındakı pullar - Bakıda beş ev almaq, yoxsa?

İqtisadçı deyir ki, pulun yaxın müddətdə artırılmasının ən sərfəli variantı bank depozitləridir

Bəs insanlar pulunu necə artırırsın? Həmişəki kimi, daşınmaz əmlak liderdir. Məsələn, 2012-ci ildə metronun "20 Yanvar" stansiyasının yaxınlığındakı ərazidə beşmərtəbəli binalarda ikiotaqlı mənzilin qiyməti təxminən 55 min dollar idi. İndi həmin mənzili 100 min manata almaq mümkündür. Yeni 58-59 min dollara mənzil sahibinə çevrilmək olar. İlk baxışdan dollarla qiymət çox artmayıb. Nəzərə alaq ki, 2015-ci ildə iki dəfə devalvasiya olub və bu da mənzillərin yetərinə dəyərli olmasına imkan verməyib. Göründüyü kimi, istənilən halda qiymət yüksəlib. Pulunu artırmaq istəyən şəxs həmin vaxt mənzil alaraq kirayəyə verməyə başlasaydı, indiyə ortaya qoyduğu pulun azı yarısı qədər qazanc əldə edərdi.

Mütəxəssislər bir də qızıl almağı tövsiyə edir. Burada isə qiymətli daşı məhz külçə formada əldə etmək məslə-

bilər. Çünki manatın taleyinin bir neçə il sonra necə olacağı belli deyil. İnsanları devalvasiyanın olub-olmayacağı narahat edir. 2026-cı ildə belə bir problemə qarşılaşa bilərik.

Ona görə də orta və uzun müddət üçün manat depozitlərinin müəyyən problemləri qaçılmazdır.

Qızılla bağlı narahatlıq isə ondan ibarətdir ki, onu alanda baha, satanda isə ucuz olur. Belə olan halda isə pul itirirsən. Ona görə də qızılı uzunmüddətli yatırım kimi saxlamaq daha faydalıdır. Qızılın qiymətinin bir neçə ilə artması ehtimalı yüksəkdir. Çünki dünyada iqtisadi çətinliklər, geosiyasi gərginliklər artdıqca qızılın qiyməti də artır və güvənli liman rolunu oynayır. Əgər uzunmüddətli yatırım etmək istəyənlər varsa, burada qızıl önəmlidir. Son bir ildə qızılın qiyməti 25 faiz ar-

samüddətli ən gəlirli sahə bank depozitləridir".

Ekspert deyir ki, banklarla bağlı risklər var. Buna görə də vətəndaşlar daha çox sistemyaradıcı banklara müraciət etməlidir: "Ölkədə 4-5 bank var ki, onların bağlanması mümkün deyil. Əgər onlar bağlansa, ölkənin iqtisadiyyatı çökər. Ona görə də bank seçimində yüksək faizdən əlavə, bankların dayanıqlı olmasına vətəndaşlar mütləq fikir verməlidir.

Bu günə kimi bağlanan banklarla bağlı ciddi məsələlər var. Vətəndaşlardan çox özəl sektorun əmənatları ilə bağlı problemlər qalır. Vətəndaşın banklarda qalan pullarını gec də olsa geri almaq şansı var, amma elə özəl qurumlar var ki, onların vəsaiti hələ də qaytarılmayıb".

Sosioloq Üzeyir Şəfiyev deyir ki, Azərbaycan

zi faizlə vətəndaşlardan pulu qəbul edir, ancaq özləri kredit verərkən çox böyük faiz qoyurlar. Bu da vətəndaşa cəlbədicə görsənmir. İnsanlarda böyük pul kütləsi var və onu uyğun yerlərdə saxlayırlar. Bu vəziyyətdə dövlət udur, çünki vəsaitlər "ölü kapital" kimi evlərdə qalır və iqtisadiyyata töhfə vermir. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda vətəndaş-bank münasibətlərində şəffaf yanaşmaya və daha səmimi ortama ehtiyac var. Əks təqdirdə, bank-vətəndaş məsafəsi daha da dərinləşəcək. Bu hal nə vətəndaşın xeyrinədir, nə də dövlətin. Çox yaxşı olardı ki, banklar vətəndaşlara motivasiyalı faizlər təklif etsinlər, həm də etibar vəd etsinlər. Vətəndaş müraciət edəndə bankdan pulunu götürmək imkanı olsun, bürokratik əngəllərlə qarşılaşmasın. Eyni zamanda fors-majör hadisələr zamanı indeksasiya düzgün aparılmalıdır. Vətəndaş bilsin ki, böhran olarsa, pulu indeksasiya olunacaq və böhrandan salamat çıxacaq".

Sosioloq deyir ki, vətəndaşlar gəlir əldə etmək üçün sələmə pul verirlər və bunun qurbanına çevrilirlər: "Bunun axır isə yaxşı sonlanmır və böyük cinayət hadisələrinə qədər gəlib çıxır. Ona görə də ən yaxşısı pulların banklara qoyulmasıdır. Bunun üçün isə bankla vətəndaş arasında inam körpüsünü bərpa etmək lazımdır".

□ **Sahana RƏHİMLİ,**
"Yeni Müsavat"

Ötən bazar günü AzTV dövlət telekanalında ABŞ-ın Azərbaycan qarşı “zərərli” fəaliyyəti barədə növbəti sujet göstərilib. Telekanalın direktoru Rövşən Məmmədov bildirib ki, son günlərini yaşayan Bayden administrasiyası “qorxaqlıq” nümayiş etdirərək Azərbaycana hücum etmək üçün insan hüquqları amilindən istifadə edir.

“Media adı altında fəaliyyət göstərən çoxillik şəbəkəni zi məhv etdiyimizə qəzəblənirsiniz?”, - AzTV-nin rəhbəri ABŞ dövlət katibi Blinkenə müraciət edərək deyib. Bu ittihamlarla əlaqədar ABŞ-ın Bakıdakı səfirliyi öz sahifəsində cavab dərc edib: “Hökumətin azad mediaya və vətəndaş cəmiyyətinə təzyiqləri ilə bağlı beynəlxalq tənqidlər bir səbəbdən irəli gəlir: hökumətin göstərdiyi təzyiqlər. 2023-cü ilin noyabrından bəri 30-dan çox jurnalist və blogerin həbs edilməsi artıq bir faktdır. Bunun səbəbini soruşmaq “namərdlik” sayılır? Yoxsa əsl “namərdlik” Azərbaycan ictimaiyyəti bu faktlardan yayınmaq cəhdidir? Media Savadlılığı Həftəsi keçirilərkən unutmayaq ki, müxtəlif məlumat mənbələrini araşdırmaq, gündəmdə olan iddiaları təhlil edib qiymətləndirmək və yanlış məlumatların təsirinə qarşı ayıq-sayıq olmaq vacibdir”.

Daha əvvəl isə ABŞ səfirliyi ilə “Report” informasiya agentliyi arasında “söz atışması” olub. ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyi “Report”un dərc etdiyi materialla bağlı sorğusuna cavab verib. Məlum olub ki, o, verilən suala uyğun deyil. Belə ki, “Report” sorğusunda ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinin Ermənistan qovulan azərbaycanlıların irsinin qorunması ilə bağlı hansı addımların atıldığı, layihələrin həyata keçirildiyi barədə məlumat almaq üçün müraciət edib. Səfirliyin cavabın-

da isə Azərbaycanın azad olunan ərazilərdə ABŞ-ın görmək istədiyi işlər barədə danışılıb. Faktiki olaraq səfirlik “Report”un sorğusuna mahiyyəti üzrə cavab verməyib. Arayış üçün bildirək ki, ABŞ-ın Ermənistanıdakı səfirliyi Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində erməni irsinin qorunması ilə bağlı qrant layihəsi elan edib. “Report” agentliyi isə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinə Ermənistan 1988-90-cı illərdə qovulmuş azərbaycanlıların Ermənistanıdakı mədəni irsinin qorunması ilə bağlı hansı layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı sual ünvanlamışdı.

İndi isə AzTV-nin tənqidlərinə Amerika səfirliyi dözümlülük göstərə bilməyib və daxili işlərə növbəti dəfə müdaxilə edib.

AzTV-nin İctimai-Siyasi Proqramlar üzrə Departamentinin rəhbəri Tofiq Abbasovun “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, Qərb dünyası fikir və söz azadlığını təbliğ etsə də, onlara çatanda elə gəlir ki, özlərinə hər şey olar, əsaslı-əsassız tənqid səsləndirə bilirlər. T. Abbasov hesab edir ki, başqaları onların ünvanına realıqları deyəndə, haqlı tənqidlər edəndə bunu ədavət, düşmənçilik kimi qiymətləndirirlər: “Biz 44 günlük müharibə dövründən xatırlayırıq ki, cənab Prezident dünyanın aparıcı media orqanlarına necə açıq cavablar verirdi, onların bəzilərinin qərəzli suallarına cavabında haqlı suallarla jurnalistləri çətin vəziyyətə salırdı. Prezidentin tək-cə Culian Assanla bağlı sualı elə hər şeyə dəyirdi. Yəni Qərbin özündə söz azadlığı anlayışı nisbidir. Sadəcə, onun adından sui-istifadə edirlər, bizim kimi ölkələrə qarşı təzyiq göstərilir. Odur ki, onların dedikləri qondarma bəhanələrdir”.

Departament rəhbəri-

ABŞ səfirliyi Azərbaycan mediasına qarşı

Bu dəfə AzTV ilə gərginlik yaşandı - reaksiya

nalistləri çətin vəziyyətə salırdı. Prezidentin tək-cə Culian Assanla bağlı sualı elə hər şeyə dəyirdi. Yəni Qərbin özündə söz azadlığı anlayışı nisbidir. Sadəcə, onun adından sui-istifadə edirlər, bizim kimi ölkələrə qarşı təzyiq göstərilir. Odur ki, onların dedikləri qondarma bəhanələrdir”.

Departament rəhbəri-

nin sözlərinə görə, AzTV-nin sözügedən proqramı müəllif verilişidir, telekanal rəhbəri orada öz fikirlərini, tənqidlərini bildirib: “Əgər səfirliyin xoşuna gəlmirsə, bu, AzTV-nin problemi deyil. Hər adamın öz şərh, yanaşması var. Buna görə qamçılamaq düzgün deyil. Üstəlik, ABŞ-ın özündə gündəmdə

olan məsələlər var: dini zəminə problemlər, afroamerikalılarla bağlı təzyiq siyasəti... Hazırda mətbuat bunu yazır. Eləcə də Latin Amerikasından gələnlərə irqçi münasibət var. O zaman bu haqda danışanları niyə döyürlər, zindanlara salırlar? O baxımdan, əvvəlcə özlərindən başlasınlar ki, sağlam nümunə olsunlar”.

T. Abbasov Azərbaycanın Bayden administrasiyasının fəaliyyətinə çoxsaylı iradları olduğunu düşünür: “Biz torpaqlarımızı azad etmişik, separatizmə son qoymuşuq, ancaq bu zəmində onların reaksiyası heç də ədalətli deyil. Yuri Kimlər, Ceyms Obrayenlər (dövlət katibinin köməkçiləri - E.S.) Azərbaycana təzyiqlər edirdilər, sanksiyalardan danışdılar, Blinken Bakıya emissarlar göndərirdi... Axı nəyə görə sanksiyalar tətbiq etmək istəyirdiniz, bizi gözümçüxdüyə salmışdınız? Ona görə də bütün bunlar göstərir ki, Bayden administrasiyası ultraqlobalizm prosesinə qoşulub və tamamilə başqa xain planlar var. Onların istəyi budur ki, suveren məmləkətlərin müstəqilliyini pozsunlar, orada LGTB, transgenderlər əl-ayaq açsınlar. Gürcüstanda və Azərbaycanda iflasa uğradılar. Biz milli dəyərlərimizin arxasında mətin şəkildə dayanmışıq. Çünki azərbaycanlıların oturmuş ənənələri var və onları hər şeydən üstün tuturuq. Ona görə də özge etnosların həyat tərzini bizə zorla sınımaq mümkün olmayacaq. Odur ki, ultraqlobalistlərin məkrli niyyəti aydındır - dövlətçilik ənənələrini çökdürmək cəhdlərinə yol versinlər, sonra millətlərə lazımsız, iyrenc dəyərləri aşlasınlar. Bu isə Azərbaycanda alınmayıb və alınmayacaq”.

□ **Emil SALAMOĞLU,** “Yeni Müsavat”

““Ulduz” metrosunun uşaqları” - XİN-dəki casus...

Ramiz Vəliyev vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadədə şübhəli bilinir; sabiq nazir: “Belə məmurları seçib vəzifələrə təyin edərkən...”

Beynəlxalq tədbirlərin ölkəmizdə keçirildiyi dövrdə dövlətə qarşı təxribat xarakterli kampaniyalar aparən Ramiz Vəliyev həbs edilib. “Qafqazinfo” xəbər verir ki, Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliklərində məsul vəzifələrdə çalışmış Ramiz Vəliyev vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməklə törədilmiş əməllərdə şübhəli bilinir.

R.Vəliyev istintaqa ifadələrində artıq hər şeyi etiraf edib və bəlli olub ki, uzun müddət dövlətin səbrinə məhəl qoymadan onun əleyhinə fəaliyyətində heç də tək olmayıb. O və onun kimi bir neçə şəxsdən ibarət olan dəstə əsl detektiv seriallarda olduğu kimi şəbəkə formasında dövlət içərisində dövlətçilik etmək niyyətinə düşmüş təşkilat tərəfindən idarə olunub. Həmin təşkilat şərti olaraq “Ulduz Metrosunun Uşaqları” (UMU) adlandırılıb. Şəbəkə üçün çox müəmməl təhlükəsizlik parametrləri olan internet resursu yaradılıb və onun ixtiyarına verilib, dövlətə qarşı informasiya təxribatları və istintaqla araşdırılmalı olan diversiyalar törədilib.

R.Vəliyevin fəaliyyəti kursorları Niyaz və Toğrul adlı şəxslər tərəfindən idarə olunub. Düzdür, iz itirmək üçün

Ramiz Vəliyev

Niyaz qısa zamanda işdən azad edilsə də, bu heç də onun və digər kuratorların istintaqdan yayınacağı anlamına gəlməməlidir.

Azərbaycanın Misirdəki səfirliyində müşavir vəzifəsində çalışaraq vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edən Ramiz Vəliyev ölkənin maraqlarını qorumaq əvəzinə, “mə-nəm-mənəmlik” sindromundan əziyyət çəkən bir qurumun rəhbərinin əmrləri ilə öz dövlətinə qarşı işləyib. Şəbəkə xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov, Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyev, Prezidentin xüsusi nümayəndəsi Elçin

Əmirbəyov xarici ölkələrə səfər edən zaman Bakıdakı kuratorları vasitəsilə təlimatlar alaraq həmin ölkələrin xarici işlər nazirliklərinə, Azərbaycana düşmən kəsilmiş media resurslarına kompromatlar ötürüb, “diktatura” rejimini təmsil edən bu şəxsləri qəbul etməyə çağırıb. R.Vəliyev XİN sisteminde işə bərpa olunduğu üçün onun daxili materiallara çıxışı olub və ətrafına çəkdiyi müəşəkkil dəstə vasitəsilə bu materialları aidiyyəti ünvanlara ötürüb.

Bu şəbəkənin əsas işlədiyi və məlumat ötürdüyü şəxs Azərbaycan xalqının düşməni

olan Rasmus Kanbek (Rasmus Canback) olub. Bu ad Azərbaycan ictimaiyyəti üçün çox şey deməyə də, Qərbdən idarə edilən, xüsusilə erməni diasporu/lobbisi ilə bu və ya digər formada bağlı olan şəbəkənin “xaç atalarından” biridir. Ayrı-ayrı şəxslərin üzərində işləyiblər. Şəbəkə Prezident Administrasiyasını, Müdafiə Nazirliyini, Prezidentin Mühafizə Xidmətinə, eyni zamanda bir gün iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovu, daha sonra əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev və digərlərini hədəfə alıb. Göründüyü kimi, həm şə-

bəkə, həm də onu təşkil edərək istiqamətləndirənlər artıq ifşa olunub. Diplomata necə olub ki, belə bir anti-Azərbaycan şəbəkə formalaşdırır?

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov dövlət düşmənləri olan məmurları vaxtında aşkarlayıb ifşa etməyin vacibliyini vurğuladı: “Tarixdə dövlət vəzifəsində çalışan şəxslərin təsirə salınaraq nələrinə qarşılığında öz ölkəsinə qarşı təxribatlar da iştirak etməsi halları həmişə olub. Bu sırada bizim məmurların da istisna təşkil etməsi mümkün deyil. Belə məmurları seçib vəzifələrə təyin edərkən rəhbərin də qarşısındakı insanın xislətini tam müəyyən edə bilməsi mümkün deyil. Lakin bu durumu bir qədər neytrallaşdırmaqla biləcək işlər görmək mümkündür. Təsədüfi, sınaq yolu keçməmiş adamların vəzifələrə təyin olunmasının qarşısını almaq üçün hər bir sahədə “kadr bankı”nın yaradılması zəruridir. Kadrlar dövlətin taleyini həll edən şəxslərdir. Şəxsi maraqlarını dövlətin maraqlarından üstün tutan hər kəs bu dövlətin düşmənidir. Belələrini vaxtında aşkarlayıb ifşa etmək gərəkdir”.

Keçmiş millət vəkili, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva ifşa olunan casusun ləqəbinin onun xislətini açıq şəkildə göstərdiyini qeyd etdi:

“Ramiz Vəliyev adlı şəxs hələ 90-cı illərin ortalarından Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyində çalışıb. Maraqlıdır ki, bu şəxsin diplomatlar arasında ləqəbi “Çaqqal” olub. Düşünürəm ki, belə bir şəxsin Azərbaycanın mənafeələrinə zərbə vurmasında, ölkəmizin əleyhinə fəaliyyət göstərməsində təəccüblü heç nə yoxdur. Çünki bu adamın ləqəbi onun xislətindən xəbər verir. Görünür, xarici xüsusi xidmət orqanlarının təsir dairəsinə düşüb və psixoloji zəifliyi, xarakterizəliyi və ya əzikliyi onun belə bir addım atmasına gətirib çıxarıb. Livanda səfirlikdə işləmiş Ramiz Vəliyevin əlaqələrinin araşdırılması isə ayrıca bir mövzu olmalıdır. Misirdəki səfirlikdə çalışdığı dövrə gəlincə, həmin müddətdə onun fəaliyyətinin ancaq içki aludəçiliyi ilə yadda qaldığı bildirilir. Saxta yollarla Birinci Qarabağ müharibəsinin qazisi kimi 90-cı illərin sonunda - XİN-in dərəcəbəylik dövründə bu sisteme qoşulmağa nail olub. Diplomatiya sistemindən bir dəfə uzaqlaşdırılsa da, Ramiz Vəliyev sonradan yenidən bərpa edilərək öz əməllərini davam etdirib. Onun belə bir siyasi keçmişinin olması onu deməyə əsas verir ki, daxildəki müəyyən qaranlıq simalardan dəstək alıb. Hüquq-mühafizə orqanları Ramizin dəstəsinə ifşa etməklə kifayətlənməməli, həmin qaranlıq “donorları” da üzə çıxarmalıdır”.

□ **Cavanşir ABBASLI,** “Yeni Müsavat”

ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAİD) son aylar Ermənistan maliyyə yardımının miqdarını iki dəfə artırması rəsmi Bakının sört reaksiyasına səbəb olub. Belli olub ki, USAİD Ermənistan yardımının həcmi 130 milyon dollar artıracaq. Yardım artırılması ilə USAİD Ermənistan ümumi investisiyasını 250 milyon dollara çatdıracaq. USAİD özünün təqribən 27 milyard dollarlıq büdcəsi ilə dünyanın ən böyük yardım təşkilatı hesab olunur.

Əlbəttə ki, bu addım Cənubi Qafqazda aparılan sülh təşəbbüslərinə zərbə vurmağa bilməz. Elə bu səbəbdən Milli Məclisin bir qrup deputatı iki ay əvvəl xarici işlər naziri Ceyhun Bayramova müraciət edib ki, USAİD və bu ölkənin qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən Azərbaycanda həyata keçirilən bütün layihələr dayandırılсын və yeni layihələrə icazə verilməsin, eləcə də USAİD-in ölkəmizdəki fəaliyyətinə son qoyulsun.

"Yeni Müsavat" bildirir ki, USAİD Azərbaycanda 1991-ci ildən fəaliyyət göstərir. Fəaliyyəti dövründə dəfələrlə Azərbaycana münasibətdə həmişə ayrı-seçkilik edilib. Ötən il sentyabrın 19-20-də Azərbaycanın Qarabağda başlatdığı lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra erməniəilli sakin-

qoyulmasının zamanıdır.

Belə ki, Prezident İlham Əliyev Rusiya mediasına son müsahibəsində Rusiyanın USAİD-ə qadağa qoymasını düzgün addım adlandırır. Sitat: "Co Baydenin administrasiyası deyir ki, "biz sizə kömək etmək istəyirik". Biz "xeyr" deyirik, onlar "ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi kömək etmək istəyir" deyirlər. Amma nədənsə ehtiyacımız olan yerdə kömək etmir". Prezidentin fikrincə, USAİD "siyasəti tamamilə tərk edə bilər". Məsələn, təşkilatın fəaliyyəti Amerikanın seçilmiş prezidenti Donald Tramp tərəfindən qadağan edilə bilər.

62 ildir ki, fəaliyyətdə olan USAİD nəcib ideyalar əsasında fəaliyyət göstərdiyini elan etsə də, zaman-zaman onun fəaliyyəti ilə bağlı ciddi suallar və şübhələr yaşanır. Ən əsas

Bakı ABS kəşfiyyatına bağlı USAİD-lə üzvlüşür

İşğalçını "yem"ləyən Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin ölkəmizdəki fəaliyyətinə son qoyula biləcəyinin anonsu verildi - deputatların nazirə müraciəti gerçəkləşir

sis olunduğu gündən təmsil etdiyi ölkənin, müxtəlif lobi təşkilatlarının maraqlarının ifadəçisi kimi tanınıb. Dövlət Departamentinə bağlı təşkilatın aparıcı üzvlərinin bir çoxunun ABS kəşfiyyatının əməkdaşları olduğu da heç kimə sirr deyil. Erməni mediasında yer alan son xəbərlərə görə, USAİD Qarabağdan könüllü

Azərbaycana ədalətsiz yanaşan təşkilatlarla əməkdaşlığa yenidən baxıla bilər. Məncə, cənab Prezidentin son sözü kifayət qədər mühüm anons sayılmalıdır".

Ç.Qənizadə əlavə etdi ki, USAİD Tramp dönməndə özünü necə aparacaqsa, Bakı adekvat reaksiya sərgiləyəcək: "USAİD paralel

İrəvanda Aİ üzvlüyünə referendumun hazırlığı

Ermənistan parlamentində Avropa İttifaqına (Aİ) üzvlüklə bağlı referendumun keçirilməsi ilə əlaqəli müzakirələr başlaya bilər. Bu barədə "Joqovurd" yazır.

Nəşr xatırladır ki, ötən həftə avropayönlü qüvvələr "Ermənistan Respublikasının Avropa İttifaqına qoşulması prosesi ilə bağlı vətəndaş təşəbbüsü" ilə çıxış ediblər. Layihə parlamentin Avropaya İntegrasiya Komitəsindədir, bir aylıq müzakirələrdən sonra parlamentin 2025-ci il gündəliyinə daxil olacaq.

Komitənin sədri Arman Yeqoyan "Joqovurd"a deyib ki, Aİ-yə üzvlüklə hakim "Vətəndaş Müqaviləsi" fraksiyası səviyyəsində yekun qərar hələ verilməyib.

"Avropa" partiyasının sədri Tigran Xzmalyan da layihə ilə bağlı hakimiyyətin hansı qərar verəcəyini bilmədiyini söyləyib: "Hakimiyyətdən signal gəlir ki, layihəni müzakirə etməyə hazırdırlar".

Məsələ ilə əlaqədar parlamentin sədri Alen Simonyanın fikri belədir: "Layihəni təqdim etsinlər, bunu müzakirə edəcəyik, amma hansı qərar verəcəklərini deyə bilmərik".

Xatırladaq ki, "Demokratik Qüvvələrin Platforması" referendum məsələsinin parlamentin gündəliyinə daxil olması üçün sentyabrın 16-dan noyabrın 14-dək 60 000 imza toplayıb. Mərkəzi Seçki Komitəsi dekabrın 10-da keçirilən sessiyada 52 351 imzanı ratifikasiya edib, yəni təşəbbüsün qəbul olunması üçün 50 min imza keçərli sayılıb. Parlament layihəni rədd edərsə, təşəbbüs üzvləri 300 min imza toplamalıdır, bundan sonra məsələ müzakirəsiz, birbaşa referenduma çıxarılacaq.

lər könüllü olaraq Ermənistanə köç etməyə başladılar. Bu zaman USAİD dərhal özünü göstərdi və qurumun rəhbəri Samanta Pauer Ermənistan səfər etdi, "Qarabağ hadisələrindən zərər çəkənlərə" 4,1 milyon dollardan çox əlavə humanitar yardım ayırdığını elan etdi. O zaman Pauer Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində "beynəlxalq müşahidə missiyasının yaradılması" təşəbbüsü ilə çıxış etmişdi. USAİD-in Azərbaycana qarşı bu mövqeyinin əsl səbəbi təbii ki, bağlı olduğu "Soros" Fondudur.

Zamanında Azərbaycan da hərc-mərcliklər yaratmaq istəyən bu fond biabırçı şəkildə ölkədən qovulmuşdu. Hələ də "quyruq acısını" unuda bilməyən fond, törəməsi USAİD-i işə salaraq Azərbaycana qarşı qərəzli mövqe tutmaqda davam edir. Ona görə də ən yüksək səviyyədə artıq anons verildi ki, bu təşkilatın ölkəmizdə fəaliyyətinə son

və ciddi ittiham USAİD-in ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin (CIA) alt strukturu kimi fəaliyyət göstərməsi, fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə humanitar yardım və digər dəstək proqramları ilə yanaşı, rəsmi ABŞ-ın dost saymadığı ölkələrdə mövcud ictimai-siyasi quruluşun dəyişməsi üçün "yumşaq güc" kimi istifadə edilməsi ilə bağlı olub. Prezidentin dediyi isə USAİD-lə bağlı son qərar hesab oluna bilər. Bəs buna ABŞ administrasiyasının reaksiyası necə olacaq?

Ümumiyyətlə, ərazi бүтövlüyü və suverenliyini bərpa edən Azərbaycana qarşı Qərb dövlətləri və institutlarının qərəzi, ikili yanaşması davam edir. Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ-PA), Avropa Parlamenti (AP) ilə yanaşı, ABŞ, xüsusilə onun Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAİD) fəallığı ilə seçilir. Təbii ki, bu, xoş niyyət deyil, qara planlara xidmət edən fərqlənmədir. USAİD tə-

çıxan erməniəilli şəxslərə əlavə olaraq 1 milyon dollar yardım göstərəcək. Bundan əvvəl də belə yardımlar olub. 2020-ci ildən indiyədək erməni sakinlərə 28 milyon dollar humanitar yardım ayırıb.

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, USAİD-ə Azərbaycandan da qadağa qoyulması istisna deyil. Onun sözlərinə görə, bu təşkilat irəlindəki dövrdə erməni-pərəst siyasətini tərgitməyə, əməkdaşlığın dayandırılması qaçılmazdır. Hüquq müdafiəçisi hesab edir ki, USAİD son dövrlərdə daha böyük qərəzlə Azərbaycanın üzərinə gəlib: "Bu təşkilat Qarabağdan könüllü gedən ermənilərlə bağlı bizə qarşı xüsusi düşmənçilik nümayiş etdirir. USAİD ona aid olmayan mövzulara münasibət bildirir. Məsələn, Samanta Pauer Azərbaycanı və Türkiyəni təhqir etmişdi. Görünür ki, içində bir türk nifrəti var. Ona görə də

olaraq Azərbaycan torpaqlarının işğala məruz qaldığı dövlətlərdə bilavasitə Qarabağdakı separatçılarla işbirliyi aparıb. Samanta tərəfindən separatçı liderlər haqda "siyasi məhbus" ifadəsi səslənə, qətiyyətlə təcəlləndirilməyib. Bu, həmin Samantadır ki, özünün Twitter səhifəsində Azərbaycan ekoloqlarının və QHT fəalları guya Laçın yolunu "bağlamalarını" hədəfə alan ittiham xarakterli fikirlər yazmışdı, eləcə də həmin yolun açılmasını tələb etmişdi. Pauer "qondarma erməni genosidini" tanıması ilə fəxr etdiyini bildirmişdi. Belə bir arzuolunmaz şəxsin rəhbərlik etdiyi təşkilatdan Azərbaycana obyektiv yanaşma gözləmək absurd olardı".

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının sədr müavini Samir Əsədli də vurğuladı ki, bu təşkilat xüsusən Qarabağ məsələsində nankor mövqeyi ilə seçilib. VHP rəsmisi söylədi ki, USAİD indiyədək işğaldan zərərçə-

kənlərə bir qəpik yardım göstərməyib, bundan sonra təşkilatın Azərbaycana hansı faydası ola bilər: "USAİD və onun rəhbərliyi Ermənistanə sevgisini gizlətmir. Bu, Bayden administrasiyasından irəli gələn reallıqdır. Tramp dövründə də ermənilərə maliyyə dəstəyinin davam edəcəyini gözləyirəm. Burada təkcə erməni amili deyil, Ermənistan Qərbin təsirlərinin artırılması niyyəti var".

Qeyd edək ki, Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi əsasən mülki xarici yardım və inkişafın idarə edilməsinə cavabdehdir. 1991-ci ildən Azərbaycanda

fəaliyyətə başlayıb. Düzdür, təşkilat müxtəlif biznes layihələrində iştirak etsə də, qaçqın düşən insanlarınla bağlı hər hansı bir proqram və yardım göstərməyib. USAİD 27 milyard dollardan çox büdcə ilə dünyanın ən böyük rəsmi yardım agentliklərindədir. Bu, ABŞ-ın bütün xarici yardımının yarısından çoxunu təşkil edir. 1961-ci ildən fəaliyyət göstərən təşkilat Qarabağda ötən əsrin 90-cı illərində baş verən hadisələr zamanı ciddi yardımları ilə yadda qalmayıb.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Ermənistanın sülh sazişi layihəsi ilə bağlı təkliflərinə cavab verib. Bakı sülh sazişi üzrə 11-ci təkliflər paketini qarşı tərəfə göndərüb. Amma hələ Ermənistanından bir cavab yoxdur. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan iki ölkə arasında sülh sazişinin əsas şərti kimi Ermənistan Konstitusiyasına dəyişiklik edilməsi ilə bağlı Azərbaycanın tələbini qəti şəkildə rədd edib.

Paşinyan Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycan qarşı ərazi iddialarının olmadığını iddia edib. Paşinyanın bu mövqeyi sülh müqaviləsinin bağlanması, həm də iki ölkə arasında sərhədin demarkasiyası prosesində irəliləyiş olacağı ilə bağlı şübhələr yaradır. Dalana dirənmiş bu vəziyyətdə təbii olaraq ortaya sual çıxır: bu qeyri-müəyyən vəziyyət hələ nə qədər davam edə bilər?

Prezident İlham Əliyev "Rossiya Seqodnya" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin Baş direktoru, "Vesti nedeli" proqramının müəllifi və aparıcısı Dmitri Kiselyovun "elə görünürdü ki, sülh sazişi tezliklə bağlanacaq. Bəs niyə bağlanmır" sualına cavab verib. "Sülh sazişi və Ermənistanın eyni vaxtda bizə qarşı silahlandırılması iki fərqli kursdur. Axı biz əslində sülh sazişi üzrə böyük irəliləyiş əldə etmi-

Dövlət başçısı daha sonra bunları deyib: "Erməni tərəfinin həyata keçirməli olduğu daha iki məqam var. Birincisi, öz konstitusiyasını dəyişməkdir. Çünki konstitusiyada Azərbaycana ərazi iddialarının yer aldığı müstəqillik bəyannaməsinə istinad var, burada keçmiş Dağlıq Qarabağ muxtar vilayəti Ermənistanın bir hissəsi elan olunur. Ona görə də konstitusiyanın dəyişdirilməsi bizim istəyimiz deyil, sadəcə, obyektiv şərtir. Bizim ikinci şərtimiz ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvidir. Bu məsələ konsensusla həll edilməsinə görə formal olaraq bunu Ermənistanın razılığı olmadan etmək mümkün deyil. Ermənistanın onun ləğv edilməsini, ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğv edilməsi üçün bizimlə birlikdə ATƏT-ə müraciət etməyi istəməməsi onu göstərir ki, revanşistlərin planları kifayət qədər ciddidir.

Sülh sazişinə "sərhəddə xarici qoşun əngəli"

Rəsmi İrəvan təhlükəli oyunlarından əl çəkmir - Prezidentin xəbərdarlığı; **siyasi şərhçi:** "Paşinyan sülhdən danışsa da, Azərbaycanın təkliflərini qəbul etmir və..."

Deputat, Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan sülh sazişi ilə bağlı heç bir problem yaratmır: "Cənab Prezidentin də qeyd etdiyi kimi, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinə dair razılaşdırılmayan çox az məsələ qalıb. Qarşılıqlı iddia mə-

dövlətlərdən gələn militarist dəstəklə müdafiə sistemini gücləndirir. Bu da düşünməyə zəmin yaradır ki, Ermənistan müharibəni dayandırmaq, sadəcə, zaman qazanmaq niyyətində imiş. Digər bir məsələ ATƏT-in Minsk Qrupunun missiyası ilə əlaqədardır. ATƏT-in Minsk Qrupu Qarabağ məsələsi üçün yaradılmışdır. Bu gün artıq Qarabağ deyə bir problem olmadığına

Mqer Qriqoryan

Sərhəddə görüş hazırlığı

Yaxın günlərdə Ermənistan və Azərbaycan arasında Sərhədin delimitasiyası üzrə Komissiyanın növbəti iclası baş tutacaq. "Trend" Ermənistan KİV-ə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Ermənistanın baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan jurnalistlərə deyib.

O, açıqlamasında Ermənistanın Azərbaycana sülh sazişi ilə bağlı yeni təkliflər təqdim etdiyini, lakin rəsmi cavab alınmadan bu təkliflərin detalları haqqında danışmağı məqsəduyğun hesab etmədiyini qeyd edib.

M.Qriqoryan tərəflər arasındakı görüşlərdən sonra ictimaiyyətə onların nəticələri ilə bağlı informasiyanın çatdırıldığını xatırladı.

"Bundan artıq heç nə deyə bilmirəm, çünki bizim aramızda müvafiq razılaşma var. Yalnız onu deyə bilərəm ki, bu razılaşmaya əməl edirik və bu, çox yaxşıdır. Mən düşünürəm ki, yaxın vaxtlarda növbəti görüş baş tutacaq.

Lakin onun vaxtı ilə bağlı heç nə deyə bilmərəm. Sualınıza da ona görə cavab verirəm ki, prosesin dayandığını düşünməyəsiz. Bu proses davam edir. Bizim aramızda razılaşma var idi ki, reqlament qüvvəyə mindikdən sonra görüş-şübhə birgə fəaliyyəti davam etdirək.

Eyni zamanda regional nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması ilə bağlı danışıqların getdiyini də deyə bilməyəcəyəm. Sadəcə, onu söyləyə bilərəm ki, qarşı tərəfə təqdim etdiyimiz təkliflərə cavab gözləyirik", - o deyib.

"Heç bir Zəngəzur dəhlizi olmayacaq".Bunu Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan deyib. "Biz artıq dəfələrlə təkrar etmişik ki, bu olmayacaq (Zəngəzur dəhlizini nəzərdə tutur - red.)"

şik. Bu sənədin 17 maddəsinin 15-i razılaşdırılıb, ikisi qalıb. Onlardan biri bir-birinə qarşı beynəlxalq iddialardan kənarda durmaqdır. Zənnimcə, bu, qarşılıqlı şəkildə qəbul olunan maddədir. Bu yaxınlarda biz vurulmuş zərərin təhlilini başa çatdırdıq, həm də bunu ətraflı etdik. Ona görə də, zənnimcə, qarşılıqlı iddiaları kənara qoymaq hər iki tərəf üçün qəbul ediləndir. Digər maddə başqa ölkələrin nümayəndələrini bizim sərhədimizdə yerləşdirməklə bağlıdır. Bu, niyə bizim üçün vacibdir? Çünki sözdə Avropa müşahidəçiləri pərdəsi altında bizimlə Ermənistan sərhədində NATO tərəfindən infrastruktur yaradılıb. Yeri gəlmişkən, bundan əvvəl Ermənistan sülh sazişi ilə bağlı detalları açıqlasa da, Azərbaycan dövləti ilk dəfə ən yüksək səviyyədə gedişatla bağlı detallı açıqlama ilə çıxış edib.

Son zamanlar Avropa İttifaqının casus şəbəkəsinin şərti sərhədlər istiqamətində aktivləşməsi, həmçinin Qərbdən İrəvana səfər edən rəsmilərin, o cümlədən İrəvanda səfirlərin bu bölgədə tez-tez görünmələri məkrli siyasətdən xəbər verir. Rəsmi Bakı birmənalı xəbərdarlıq edib. Hesab olunur ki, Aİ missiyası bölgədən çıxarılmalıdır, Prezidentin Belçika səfirinə kifayət qədər açıq mətnlə xəbərdarlığı da olub. Amma Ermənistan fevral ayında müddəti başa çatacaq Aİ missiyasını saxlamağa, həmçinin kontingentin sayını artırmağa çalışır. Bu da gərginliyi artırır. Son günlər Rusiyadan da Qərbin gərginliyi tətikləməklə bağlı xəbərdarlıq etməsi diqqət çəkir. Heç şübhəsiz Qərb paytaxtları Aİ-nin missiyasını yerləşdirməklə həm də Rusiyanın maraqlarını təhdid edir. Amma indiki durumda bizi ən çox narahat edən Azərbaycana qarşı planlardır".

sələsinə gəldikdə, Ermənistan işğal dövründə Azərbaycana 150 milyard dollar zərər vurub. Lakin sülh naminə biz bu iddiaları kənara qoyuruq. Əgər məsələ sülhdürsə, burada revanşizmdən söhbət gedə bilməz. Prosesi tamamlamaq üçün biri-birimizə qarşı anlayışlı olmalıyıq. Bu gün bizim üçün önəmli olan suverenliyimizə xələl gətirəcək daha önəmli məsələləri həll etməkdir. Yəni Qarabağın Ermənistan Konstitusiyasındakı mövcud statusu birmənalı olaraq həllini tapmalıdır".

A.Nağıyev əlavə etdi ki, hazırda xarici qüvvələrin müdaxiləsi sülh prosesinə kölgə salır: "Ermənistanla Azərbaycan sərhədinə müşahidəçi adı altında vizual kəşfiyyatçıların, dolayısı ilə NATO infrastrukturunun, hücum silahlarının yerləşdirilməsi prosesi mürekkəbləşdirir. Ermənistan Fransa, Hindistan, Yunanıstan kimi havadar

görə təbii olaraq bu qrupun varlığına da ehtiyac yoxdur. Lakin qarşı tərəf bununla razılaşmır". **Millət vəkili qeyd etdi ki, Qərbin Cənubi Qafqazdakı disbalanslı performans, Ermənistanın silahlandırılması Azərbaycan və region üçün gələcəyə yönəlik potensial təhlükədir:** "Məsələnin necə yekunlaşacağı isə Ermənistanın atacağı addımlar müəyyənləşdirəcək. Burada ABŞ-da administrasiya dəyişikliyi, Tramp hakimiyyətinin Ermənistanı nə dərəcədə dəstəkləyəcəyi də önəmlidir. Hər bir halda, Azərbaycan müstəqil siyasət yürüdən aktordur və heç bir xarici qüvvədən asılı deyil".

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, siyasi şərhçi Məhəmməd Əsədullazadə də əminliklə bildirdi ki, Ermənistan Azərbaycanla sülh müqaviləsi bağlamaqda maraqlı deyil: "Məhz cənab Prezident İlham Əliyev

bununla bağlı arqumentləri ortaya qoydu. Birinci, konstitusiyanın əsaslandığı müstəqillik bəyannaməsindən Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları - Qarabağın "Ermənistan ərazisinə aid olduğu" barədə bənd çıxarılmalıdır. İkinci, Ermənistan Minsk Qrupunun buraxılmasına getməlidir. Üçüncü, Avropa İttifaqının yarımhərbi, mülki missiyasının sərhəddən geri çəkilməsinə qərar verilməlidir. Dördüncü, qarşılıqlı olaraq beynəlxalq məhkəmədə iddialardan geri çəkilməkdir. Ermənistan bunların heç birinə əməl etmir. Bir tərəfdən də Fransa və Hindistan tərəfindən hücum silahları ilə silahlanır. Göründüyü kimi, dildə sülh, realda isə müharibə hazırlığı aparır. Ona görə

də Ermənistanın hazırkı siyasəti sülhdən uzaqlaşmaq və revanşizm siyasətini davam etdirməkdir". **M.Əsədullazadə qeyd etdi ki, N.Paşinyan sülhdən danışsa da, Azərbaycanın təkliflərini qəbul etmir və Fransanın təlimatı ilə hərəkət edir:** "Göründüyü kimi, Ermənistan rəhbərliyi sülhdə maraqlı deyil. Əgər hazırkı siyasət davam edərsə, eskalasiya mümkün görünür. Burada əsas məsuliyyət Ermənistan tərəfinin üzərindədir. Odur ki, rəsmi İrəvanın sülh müqaviləsinə uzatmaq və əlavə şərtlərlə çıxış etmək, hərbi təhdidlərə əl atmaq kimi planlarını istisna etmərəm".

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

“Rossiya Seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin Baş direktoru, “Vesti nedeli” proqramının müəllifi və aparıcısı Dmitri Kiselyov Azərbaycan Prezidenti ilə müsahibəsində ilginç məqama toxunub. Kiselyov NATO ilə Rusiya arasında artan gərginlikdən danışarkən Rusiyanın müdafiə nazirinin Putinin iştirakı ilə Müdafiə Nazirliyindəki son toplantısında “Rusiya yaxın onillikdə NATO ilə müharibəyə hazır olmalıdır” fikrini xatırladı. Jurnalist Prezidentdən “bu, Azərbaycanla Rusiya arasında müttəfiqlik münasibətləri üçün nə deməkdir” soruşub.

Dövlət başçısı öncə təyirəm ki, bəlkə hansısa ümidvar olduğunu deyib ki, mərhələdə Azərbaycanın gərginlik NATO ilə Rusiya arasında belə açıq-aşkar qarşıdurmaya gətirib çıxarmayacaq. “Birincisi, ona görə ki, hamı bunun bütün dünyaya, bütün ölkələr və əlbəttə, regionla həmsərhəd olan ölkələr üçün fəlakətli nəticələrini dərk edir. İkincisi, mən yenə də ümid edirəm ki, Birləşmiş Ştatlarda administrasiya dəyişikliyi həm də xarici siyasət istiqamətlərində dəyişiklik olacaq. Cənab Trampın və komandasının seçiqabağı və ondan sonra verdikləri bəyanatlar buna ümid etməyə imkan verir. Buna görə də NATO-nun və Rusiyanın qızgın müharibəyə başlayacağı ssenarisini təsəvvür etmək qlobal apokaliptisi təsəvvür etməyə bərabərdir. Aydındır ki, bu müharibədə qalib olmayacaq. Heç bir ölkə, hətta deyək ki, NATO regionundan və ya Rusiya ərazilərindən uzaqda yerləşən ölkə olsa belə, özünü təhlükəsizlikdə hiss etməyəcək”, - deyər Prezident vurğulayıb.

Daha sonra Prezident Bakının rolu və yolunu açıqlayıb: “Azərbaycanın öhdəliklərinə gəlincə, (söhbət Azərbaycanla Rusiya arasında müttəfiqlik sazişindən gedir - red.), biz bütün öhdəliklərimizə maksimum dərəcədə məsuliyyətlə yanaşıırıq və bundan sonra da belə edəcəyik. Düşünürəm ki, Azərbaycan da gərginliyin aradan qaldırılması işinə öz töhfəsini verə bilər. Xarici siyasətinin xüsusiyyətlərinə görə istər Qərbdə, istərsə də Şərqdə Azərbaycan müstəqil xarici siyasət yürüdən tamamilə müstəqil aktor kimi qəbul edilir. Həm də ona görə ki, bu, eyni zamanda həm Rusiyanın, həm də NATO üzvü Türkiyənin müttəfiqi olan yeganə ölkədir. Dünyada ikinci belə ölkə yoxdur. Buna görə də öhdəliklərimizin məntiqi zənciri üzrə irəliləyib, görürük ki, müttəfiqlik öhdəliklərimiz çoxşaxəlidir. Biz isə təbii ki, Yer üzündəki real vəziyyətdən çıxış edəcəyik və bir daha demək is-

Siyasi şərhçi Tofiq Abbasov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Azərbaycanın bütün tərəflərlə bərabər, balanslı siyasət aparması, heç zaman hansısa ölkəyə və cinahə qarşı üçüncü tərəf kimi çıxış etməmək siyasəti Prezident İlham Əliyevin son illərdəki uğurlu dövlət siyasətinə uyğundur: “Bu siyasət Azərbaycanı dünyada müsbət mənada fərqlənən dövlət kimi tanıdı. Hətta bir-biri ilə gərgin münasibətlərdə olan tərəflər, dövlətlər Azərbaycanla əməkdaşlıq, dostluq münasibətlərini əhəmiyyətli sayırlar. Rusiya ordusunun Baş Qərargah rəisi və NATO Hərbi Komitəsinin rəisi səviyyəsində bir sıra görüşlərin keçirilməsi, eləcə də ABŞ-ın və Rusiyanın hərbi rəhbərliyinin Bakıda görüşünün reallaşması, yeni ən uyğun görüş yeri ünvanı seçilməyimiz bundan qaynaqlanır. Bu, həm də Azərbaycana etimadın, inamın göstəricisidir. Azərbaycan neçə illərdir dünya neft siyasətində, təhlükəsizlik məsələlərində mühüm xab kimi çıxış edir. Nəhayət, dünya düzənə yön verən proseslərdə danışıqların keçirildiyi xab ölkə kimi də Azərbaycan məşhurluq qazanıb. Bu, ondan irəliləyir ki, ölkənin siyasi rəhbərliyinin özünün fəaliyyəti buna şərait yaradıb. Yəni biz həqiqətən də bloklardanke-nar siyasət yürüdüürük. Azər-

NATO və Rusiya

arasında... - Bakının seçimi

Azərbaycanın Şimal Alyansı ilə şimal qonşumuz arasında vasitəçi ölkə kimi mövqeyi möhkəmlənir

baycanın siyasəti çoxvektorludur, heç bir qüvvədən üçüncü qüvvəyə qarşı istifadə etmək niyyəti də güdməmişik. NATO ilə də əməkdaşlığımız var, amma Alyansın üzvü deyilik. KTMT-nin də üzvü deyilik, amma Ermənistan istisna olmaqla, bu təşkilata üzvü olan bütün ölkələrlə əməkdaşlıq və ya müttəfiqlik münasibətlərinə malikdir. Bu ondan xəbər verir ki, dövlətin siyasəti pragmatik siyasətdir. Azərbaycanın NATO-ya daxil olmasına təkid edirdilər. Ancaq biz bəyan etdik ki, hələ bu məsələ bizim planlarımızda yer almır. Bizim KTMT və Avrasiya İttifaqına üzv olmağımızı istəyirdilər. Biz bu ittifaqa da rəsmi üzv olmağın planlarımızda olmadığını bəyan etdik”.

Tofiq Abbasovun sözlərinə görə, bizim bu mövqeyimiz o demək deyil ki, adicəkilən tərəflərlə münasibətlərdən imtina edirik, yayınırıq. Azərbaycan qeyd olunduğu kimi, bütün tərəflərdə olan qüvvələrlə münasibətlərini davam etdirir: “Azərbaycan daha çox faydanı ikitərəfli əməkdaşlıq formatlarından əldə edir. Biz münasibətlər-

dən heç vaxt sui-istifadə etmərik. Azərbaycan əməkdaşlıq etdiyi, müttəfiqlik etdiyi tərəfin rəqibinə qarşı proseslərin heç zaman iştirakçısı olmur. Bu siyasətimiz də gətirib ona çıxır ki, Azərbaycan ən gərgin münasibətlərdə olan tərəflərin danışıq aparmaq ünvanı kimi seçilir. Azərbaycan dövlətinin ən böyük qazanclarından biri odur ki, dünya səhnəsində nisbətən gənc dövlət olmağına baxmayaraq bir-birinə rəqib olan böyük güclərin dost kimi yanaşdığı, qəbul etdiyi ünvandır. Bu statusu qazanmağı bacarması bir sıra hallarda Azərbaycanın vasitəçilik təşəbbüsü ilə də çıxış etməsinə imkan yaradır. Azərbaycanın xab rolu danışıqlar aparın, gərgin münasibətlərdə olan tərəflərin də münasibətlərin normallaşması, danışıqlar müstəvisinin qurulması baxımından faydasına işləyir. Buna görə də həm Qərbin, həm Şərfin, həm Şimalın, həm Cənubun Azərbaycana münasibəti etimad mühitinin yüksək olduğu münasibət səviyyəsindədir”.

□ **Elibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

XİN-dən Fransa səfirinə cavab

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacıadə Fransanın Azərbaycandakı səfiri Ann Buayona cavab verib. Bu barədə Ayxan Hacıadə X platformasında ki paylaşımında bildirib.

“Xanım səfir Ann Buayon, hökumətin uğursuzluğunu ört-basdır etmək, uğursuz dövlətin göstəricilərindəndir”.

O qeyd edib ki, Fransanın xarici siyasətinin uğurlarının viza müraciətlərinin sayı ilə ölçülməsi, görünür, yeni üsuldur. Amma bir daha bu strategianın doğru faktları əks etdirməməsi yanlış təhlildən və səhv xarici siyasətdən xəbər verir.

“Səfirə yaxşı məlumdur ki, Fransanın Bakıdakı səfirliyi yalnız Fransaya səfər üçün viza vermir.

Real göstəricisi isə əslində budur: ölkəmizə qarşı qərəzli siyasətinə və bu ilin sentyabr ayından etibarən verilən səyahət xəbərdarlığına baxmayaraq, ölkəmizə səyahət üçün ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Fransa vətəndaşlarının müraciətləri daha da artıb (2023-cü ilin sentyabrı 536, oktyabrı 467, 2024-cü ilin sentyabrı 562 nəfər, oktyabrda isə 605 nəfər)”.
Ayxan Hacıadə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinə də cavab verib: “Əsl "namərdlik" ABŞ-ın "məşhur, dürüst və qərəzsiz" kimi təqdim edilən qurumları tərəfindən yalanın həqiqət kimi göstərilməsi və sırf geosiyasi məqsədlər üçün insan hüquqlarından bəhanə kimi istifadə olunmasıdır”.

O qeyd edib ki, özünü beynəlxalq səviyyədə insan hüquqlarının müdafiəçisi kimi qələmə verən və bir çox insan hüquqlarını heçə sayan ABŞ tərəfindən Azərbaycana qarşı əsassız iddialar ikili standartların bariz nümunəsidir: “Tənqid təzyiq kimi o zaman effektiv ola bilər ki, tənqid edənəni niyyəti saf, əxlaqi isə üstün olsun. Keçmişdəki səhvlərdən dərs çıxarmaq gələcək uğurlu addımlar üçün əsas şərtidir”.

Aliment verməyən general

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Görünür, doğrudan da vəziyyət bizim düşündüyümüzə daha ağırdır. Buyurun, sizə bir cümlə göstərirəm: “Qadınlar boşanırlar ki, aliment alıb onunla dolansınlar”. Sanki ər qapazı, şiddət, söyüş altında da, zorla ailədə qalmağa borcludurlar. Guya boşanaraq pul əldə edirmişlər. Sanki ölkəmiz qanuni və qeyri-qanuni milyarderlərlə aşib-daşır. Halbuki qəpik-quruş olan o alimenti çoxları ala bilmir, “ər”, “ata” adlanan tiplər adətən işsizlik adıyla aradan çıxırlar, hüquq orqanlar izlərini də tapmır.

Ancaq xoruzun quyruğu təkə burada görünmür, arda da var: “Bizə Avropa dəyərləri lazım deyil, bizim öz milli dəyərlərimiz var”. Yəni kişi arvadı eşşək balası kimi çırpısa da boşanmaq olmaz. Lap vurub öldürsün. Əsas milli dəyərdir.

Yaxşı, hörmətli oxucuları intizarda qoymaq istəmirəm və yuxarıdakı tragikomik açıqlamaların müəllifini yazıram: Sədaqət Qəhrəmanova. Acınacaqlıdır. Qadınları ən azı həmcinslik baxımından müdafiə etməli qadın onları bədbəxt olduqları üçün qınayır.

Hələ, durun. Bitmədi. Mövzunun lap ağır hissəsini yazıram: Qəhrəmanova bizim Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin (el arasında Arvad-uşaq komitəsi) sədr müavini.

Yenə təkrar yazıram. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini azərbaycanlı qadınları “aliment almaq üçün boşanmaq” kimi absurd ittihamla suçlayır.

Öz yerində olmayandan, başqa söz eşitməzdik. Ad-soyad tanış gəldi, internetdə baxdım və yadıma düşdü ki, Qəhrəmanova 1995-2005 arasında, 10 il Əli Bayramlının, indiki Şirvanın icra başçısı işləyib. Ancaq ondan qabaqki “həyat və yaradıcılığı” daha zəngin və mənalıdır. Əli-Bayramlı şəhər 1 sayılı məktəbdə pioner baş dəstə rəhbəri, Əli-Bayramlı şəhər Partiya Komitəsində texniki katibə, şəhər Partiya Komitəsində təlimatçı, Partiya komitəsinin ideoloji məsələlər üzrə katibi və sairə. Bütün şüurlu heyatını sovet-kommunist nomenklaturasına sədaqətlə xidmətdə keçirmiş adamı müstəqil respublikanın mühüm idarəsinə müavin qoyursansa, ayrı nə eşidəcəksən? Sədaqət xanım haqlıdır. Sovet vaxtı qadınlar boşanmırdı. Partiya buna icazə vermirdi. Arvadı döymək də sərbəst idi.

Yeganə təskinliyimiz ondadır ki, hazırda dünyanın hər yerində oxşar adamlar hökumətlərdə vəzifə tutur. Kimsə bizdən yaxşı olsa, ürəyimiz paxıllıqdan partlayardı.

Məsələn, mən bugünlərdə ABŞ-dan bir nəfər vəzifəli yoldaşın açıqlamasını gördüm, insan həyasızlığının limit-siz, sonsuz olması haqda məşhur aforizmin düzgünlüyünə bir daha əmin oldum. Söhbət Trampın Ukrayna və Rusiya üzrə xüsusi elçi görevinə namizəd irəli sürdüyü Kit Kelloq-dan gedir.

İzah edim. Təzəlikcə Ukrayna xüsusi xidmətləri Moksvada bir rus generalı partladib öldürdülər. General kimyəvi silah, radiasiya-filan işlərinə baxırdı. Mühəribə gedirsə, hər bir ölkə düşmənin generallarını öldürməyə başlıca vəzifə kimi baxır. Yəni, “təbii” haldır. Ancaq Kelloq bu addımı pisləyib. Deyir mühəribə qaydalar üzrə aparılmalıdır, düşmən generalını öz paytaxtında öldürmək olmaz, “yaxşı ideya deyil” və sairə.

Hmm. Sanki iranlı general Qasım Süleymanini 2020-ci ilin yanvarında pilotsuz uçuş qurğu ilə partladib öldürən ABŞ silahlı qüvvələri yox, mənim rəhmətlik nə-nəm olmuşdur. Hərçənd nə-nəmin alibisi var - 2000-ci ildə ölmüşdür.

Özü də işin tərsliyindən Süleymani partladılarda ABŞ-ın müdiri yenə Donald müəllim idi.

Yetim əlində qoğal əcaib görünər deyər bir ata sözü var, sanki ukraynalıların başına bu gəlməkdədir. Amerika düşmən generalı partladanda yaxşıdı, Ukrayna partladanda yox.

Kim bilir, bəlkə rusiyalı generalı da boşadığı arvadı partladıb? Aliment vermədiyi üçün.

“Türkiyənin Azərbaycanda hərbi baza yaratmaq planları ilə bağlı mətbuatda yayılan məlumatlar siyasi spekulasiyadır”, - Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev “Rossiya Seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin Baş direktoru, “Rossiya-1” televiziya kanalında “Vesti nedeli” proqramının müəllifi və aparıcısı Dmitri Kiselyova müsahibəsində belə deyib.

“Bir sözlə, müəyyən mediada vaxtaşırı belə məlumatların yer aldığını nəzərə alaraq cavabımı bir az da genişləndirəmsə, deməliyəm ki, buna ehtiyac yoxdur”, - deyər, dövlət başçısı nöqtə qoyub. Prezident Türkiyənin Azərbaycanda hərbi bazasının yerləşdirilməsi ilə bağlı yayılan xəbərləri saxta məlumat adlandırıb, çünki bu gün dünyanın heç bir yerində bir hərbi bazanı gizlətmək demək olar ki, mümkün deyil. İlham Əliyev xatırladı ki, Azərbaycan və Türkiyə arasında müttəfiqlik münasibətlərinə dair Şuşa Bəyannaməsində təhlükə və təcavüz zamanı qarşılıqlı hərbi yardımı nəzərdə tutan bənd var. “Bu, həm Azərbaycanın, həm də Türkiyənin öhdəliyidir ki, əgər bu və ya digər ölkə xarici təhlükə, xarici təcavüzə üzələrsə, ona kömək etmək lazımdır. Ona görə də bəyannamənin bu bəndi mahiyyət etibarilə konkret ərazidə daimi hərbi infrastrukturun yaradılmasını tamamilə lüzumsuz edir”, - deyər Prezident izah edib.

İlham Əliyev qeyd edib ki, ölkələrimiz arasında 30 ildən artıq davam edən hərbi əməkdaşlıqda Türkiyə və onun hərbi strukturları Azərbaycan Ordusunun müasirləşdirilməsində, döyüş qabiliyyəti, əməliyyatların planlaşdırılması, vəziyyətin təhlili və hərbi sahədə yüksək standartlara çatdırılmasında böyük rol oynayıb. O, Bakının Ankaranın sayəsində “hərbi əməliyyatlarda yüksək effektivliyə” nail olduğunu vurğulayıb.

Prezident müsahibəsində Ermənistanla xəbərdarlıq da edib: “Ermənistan başa düşməlidir ki, ABŞ və Fransanın dəstəyinə baxmayaraq, Azərbaycana qarşı təcavüz olarsa, heç kim ona “yerində” kömək etməyəcək. İkinci Qarabağ müharibəsinin və 2023-cü ilin sentyabrında keçirilən antiterror əməliyyatının nəticələri onlar tərəfindən unudulmamalıdır”. **Dövlət başçısı bəzi Qərb dövlətlərinin Ermənistanı silahlandırması məsələsinə də toxunub:** “Fransanın Ermənistanla hücum silahları verməsi Azər-

Düşmənlərə Şuşa Bəyannaməsi xəbərdarlığı

Prezident ərazilərimizdə Türkiyənin hərbi bazasının olmasına ehtiyac görmür, çünki ondan daha mötəbər razılaşma var, lazımı anda qardaş dövlətin qoşunları yanımızda olacaq!

baycan üçün əməli təhlükə yara bilər. Bakı Ermənistanın ABŞ-dakı havadarlarına çatdırıb ki, İrəvanın silahlandırılması dayandırılmalıdır”.

“Ermənistanla sərhədimizin uzunluğunun min kilometrədən çox olduğunu, bir çox yaşayış məntəqələrinin sərhədə yaxın yerləşdiyini və bu yaşayış məntəqələrinin əksəriyyətinə keçmiş qaçqınların qayıtdığını nəzərə alsaq, təbii ki, biz bunun yalnız müşahidəçilərdən kənarda ola bilmərik. Və biz dəfələrlə Ermənistanla və onun ABŞ Dövlət Departamentindəki himayədarlarına bildirmişik ki, buna son qoyulmalıdır. Amma təəssüflər olsun ki, bizi eşitmədilər, Ermənistanın silahlanması prosesi sıçrayışla gedir”, - İlham Əliyev vurğulayıb. Prezident əlavə edib ki, Ermənistan Azərbaycanla silahlanma yarışına tab gətirə bilməyəcək.

“Yeni Müsavat”a danışan hərbi ekspert Ramil Məmmədli Türkiyənin NATO üzvü olduğunu xatırladaraq deyib ki, alyansa qoşulan ölkənin ərazilərimizə hərbi baza yerləşdirməsi mümkünsüzdür. Onun sözlərinə görə, bu, ilk növbədə Şimali Atlantika Alyansının Azərbaycanla hərbi mövcudluğu anlamına gələcək, habelə, müdafiə blokunun nizamnaməsinə uyğun olmayacaq. Hərbi analitik Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatının üzvü olduğunu bildirərək, ölkəmizdə Türkiyənin hərbi bazalarının yerləşdirilməsinə ehtiyac görmür. “Rusiyalı jur-

nalist Bakının dəqiqləşmiş mövqeyini yenidən öyrənmək istəyib. Məncə, bu sualın cavabını eşitmək Moskva və başqa paytaxtlar üçün maraqlı olub. Ancaq narahatlığa əsas yoxdur. Azərbaycan öz ərazilərində heç bir ölkənin hərbi bazasını saxlamır. Rusiya dövlət rəhbərliyinin maraq dairəsini başa düşmək olar, Cənubi Qafqazı özünün təsir dairəsi hesab edir və regionu əldən vermək istəmir. Xüsusən də Türkiyənin Suriya hadisələri ilə bağlı nüfuzunun artması Rusiya üçün xoşagəlməli hal deyil. Çünki Aralıq dənizində rus hərbi donanması var, lakin indi Türkiyənin regionda təsiri güclənəcək”, - ekspert deyib.

Onun fikrincə, eyni zamanda Kreml narahatdır ki, təsir zonası olan Cənubi Qafqazda da Türkiyə getdikcə daha çox möhkəmlənə bilər: “Üstəgəl, bura ona daha yaxın bölgə olduğu üçün nüfuz etmək imkanları genişdir. Yəqin ki, Kiselyov Rusiyanın narahatlığından irəli gələrək bu sualı ünvanlayıb. Hərçənd bir daha təkrar etməli oluram - Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatındadır, Türkiyə isə NATO-da, belə vəziyyətdə ərazilərimizdə hərbi baza yerləşdirmələri mümkün deyil”. Ekspertin fikrincə, onsuz da tərəflər Şuşa Bəyannaməsini ratifikasiya ediblər, burada isə açıq göstərilib ki, müttəfiqlərin birinə hərbi təhdid digərinə hücum hesab ediləcək, o halda, dəstək üçün müdaxilə hüququ var.

Politoloq Aydın Quliyevin zənnincə, Prezident İlham Əliyev bu sözləri əsasən üçüncü ölkələrə mesaj kimi söylədi: “Qardaş Türkiyə ilə hər şey qaydasındadır. Azərbaycanda Türkiyənin hərbi bazaları olmadan da hərbi-siyasi müttəfiqliyi lazımı səviyyədə yürütmək olar və yürüdüldür. Prezident Rusiya televiziyasına məsələnin izahını tam anlaşılan formada verdi: Şuşa Bəyannaməsi həqiqətən təhlükə və təcavüz halında qarşılıqlı hərbi yardımı mümkün edən maddələri özündə ehtiva edir. Məncə, Türkiyə rəhbərliyi də qarşılıqlı hərbi yardımı mümkün edən indiki hüquqi sənədləri hərbi bazalar olmadan da yetərli sayır”. **A.Quliyev əmindir ki, Prezidentin müsahibəsində Türkiyənin hərbi bazası barədə dediği fikirlər daha çox üçüncü ölkələrə - həm də heç nəyə baxmadan Azərbaycanda özünə hərbi baza qurmaq üçün içində böyük iddialar bəsləyənlərə aiddir:** “Qısa desək, Azərbaycanda indi heç bir ölkənin hərbi bazasına ehtiyac yoxdur. Ancaq hələlik... Gələcəyi isə gələcək özü göstərəcək”.

Yada salaq ki, Şuşa Bəyannaməsi 2021-ci il iyunun 15-də Şuşa şəhərində Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri arasında imzalanıb. Burada qeyd edilir ki, iki dövlətin ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid və ya təcavüz edildiyi təqdirdə, bir-birini qoruyacaqlar.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 “Yeni Müsavat”

“Hələ 2023-cü ilin sentyabrında, biz birgünlük antiteror əməliyyatı keçirənə qədər Qarabağ ermənilərinin Azərbaycan dövlətinə reinteqrasiya planını rəsmi olaraq dərc etdik. Bu, açıq şəkildə edildi. Bu, internetdə elan olundu. Çünki erməni ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə təmas qurmaq üzrə çoxsaylı cəhdlərimiz uğurla nəticələnmədi. Onlar bizə məhəl qoymur, bizimlə görüşmək, bizimlə danışmaq istəmirdilər”. Prezident İlham Əliyev “Vesti nedeli” proqramının müəllifi və aparıcısı Dmitri Kiselyova müsahibəsində belə deyib.

Prezident daha sonra deyib: “Belə olan təqdirdə orada yaşayanların, necə deyərək, diqqətinə çatdırmaq üçün biz bunu internetdə yaydıq. Orada kifayət qədər aydın şəkildə hər şey yazılıb, istəyən hər kəs baxa bilər, təhsildən, mədəni mühitin qorunub saxlanması, reinteqrasiyadan, reinteqrasiya yollarından, yaxud yaşamaq üçün müraciət etmək və ya vətəndaşlıq almaq, yaxud işləməyə icazə verilməsi-nədək bütün məsələlər. Vəziyyət bundan ibarət idi. Əgər onlardan hər hansı biri bütün bu baş verənlərdən sonra hansısa anlaşılmaz “Dağlıq Qarabağ respublikasında” yaşadığını düşünürdüsə, bu, onların problemdir. Yəni hər hansı bir insan kimi. Bir insan Azərbaycandan Rusiyaya işləməyə gedir, müvəqqəti yaşayış hüququ və ya çalışma icazəsi alır, qeydiyyatdan keçir, sonra o, vətəndaşlıq üçün müraciət edir. Proses bundan ibarətdir. Biz də bunu təklif etdik, amma heç biri qəbul olunmadı. Belə olan halda orada vəziyyət dəyişdi, orada qalanlar, - onların sayı isə o qədər də çox deyildi, təqribən 30-dan çox insan, bir hissəsi sonra çıxıb getdi, - əvvəlki kimi Azərbaycandan, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən sosial yardım alırlar, onların müalicəsi, ərzaqla təminatı qarşılanıb, orada həyat tam təmin edilib. Məsələ məhz bundan ibarətdir. Buna paralel olaraq Ermənistan rəhbərliyinə rəsmi müraciət edib. Çünki onların 1990-cı illərin əvvəlində deportasiya olunmuş təxminən 300 min azərbaycanlıdır. Bu icma qayıtmaq, reinteqrasiya üçün onlara belə bir şəraitin yaradılmasına dair Ermənistan rəhbərliyinə rəsmi müraciət edib. Çünki onların 1990-cı illərin əvvəlində oradan deportasiyası o demək deyil ki, bu insanların qayıtmaq hüqu-

Qarabağ erməniləri üçün Rusiya nümunəsi

Politoloq: “Prezident Qarabağdan köçən ermənilərin Azərbaycanın heç bir təklifini qəbul etmədiklərini ən yüksək səviyyədə bir daha dilə gətirdi”

qu yoxdur. Ona görə də biz hələ bu günədək Ermənistan rəhbərliyindən azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarına reinteqrasiyası prosesini necə görmələri barədə cavab almamışıq. Zənnimcə, əgər bu iki proses paralel kursla gedərsə, onda bu, sülh üçün ən yaxşı ictimai ab-hava yaradacaq”.

Politoloq Qabil Hüseynli “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Prezident Qarabağdan köçən ermənilərin Azərbaycanın heç bir təklifini qəbul etmədiklərini ən yüksək səviyyədə bir daha dilə gətirib: “Bir daha belli olur ki, Azərbaycan dövləti erməni əhəlinin köçüb getməməsi üçün qanuni təkliflər irəli sürüb. Ermənilər Azərbaycanda qalıb yaşamaq istəmədilər. Qarabağdan köçən ermənilərlə Ermənistanından deportasiya edilən azərbaycanlıların arasında fərq budur ki, erməniləri Azərbaycan deportasiya etmədi, zorla çıxarmadı, əksinə, dəfələrlə müraciətlər edildi ki, onlar köçməsinlər. Azərbaycan dövləti ermənilərin etdiyi bütün cinayətlərə rəğmən onlara vətəndaşımız kimi qalıb yaşamaq çağırışı etdi”.

Politoloq qeyd etdi ki, Prezident İlham Əliyevin fikirləri həmçinin Qərbi Azərbaycandan deportasiya olunmuş soydaşlarımızın məsələsinin Azərbaycan dövlətinin və dövlətin başçısının diqqətində olan prioritet məsələlərdən biri olduğunu bir daha təsdiqləyir: “Prezident İlham Əliyev beynəlxalq mediaya, nüfuzlu telekanallara müsahibələrində, nüfuzlu beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərdə qərbi azərbaycanlıların Ermənistandan deportasiya olunduğu və soydaşlarımızın öz tarixi torpaqlarına geri qayıtması-

nın vacibliyini intensiv şəkildə bəyan edir. Eyni zamanda dövlətimiz bununla kifayətlənmir. Azərbaycanda Qərbi Azərbaycan İcması yaradılıb, bu icmanın fəaliyyətinə dövlətin xüsusi qayğısı var. Ancaq hələ ki İrəvan bu müraciətlərə, bu suallara rəsmi cavab verməyib. Ermənistanın 1980-ci illərin sonları, 1990-cı ildə 300 min azərbaycanlı tarixi torpaqlarından deportasiya etməsi beynəlxalq konvensiyaların, insan hüquqlarının açıq-aşkar pozulması faktıdır. Bu faktı inkar etmək mümkün deyil, bu baş verib. Bu deportasiya faktı Ermənistan dövlətinin üzərindəki ləkə və cinayətlərdən biridir. Üzərindən 35 il keçməsi o demək deyil ki, Ermənistan yaxasını kənara çəkməlidir. Ermənistan bu cinayətinə görə cavab verməlidir və cavab verəcək. Ermənistanın bu məsələdə yeganə ən düzgün seçimi o ola bilər ki, Azərbaycanın qaldırdığı məsələyə adekvat cavab versin. Adekvat cavab isə deportasiya etdiyi azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarına, evlərinə geri dönüşünə, reinteqrasiyasına şərait yaradılması, azərbaycanlıların hüquqlarının tanınmasıdır. İrəvan bilməlidir ki, Azərbaycan dövləti bu məsələdə öz haqlı, ədalətə, beynəlxalq hüquqa əsaslanan mövqeyindən geri çəkilməsin deyil. Azərbaycan bu gün Ermənistan adlanan Qərbi Azərbaycandan deportasiya edilmiş soydaşlarımızın məsələsinə artıq beynəlxalq müstəviyə, BMT səviyyəsinə qədər çıxarıb və bu prosesi daha da dərinləşdir-məkdə qərarlıdır. Çünki haqlı tərəfdir, ədalətin bərpasını istəyir. Ona görə də Ermənistan gec-tez qərbi azərbaycanlılar məsələsində Azərbaycan dövlətinin haqlı tələbini qəbul etməli

olacaq. Qərbi Azərbaycana qayıdış sülh layihəsidir, tarixi ədalətin və beynəlxalq hüququn bərpa olunmasını ehtiva edir”.

Politoloq qeyd etdi ki, Qərbi Azərbaycana qayıdış həm də Azərbaycan xalqının qarşısında duran milli vəzifələrdən biridir: “Zaman-zaman müxtəlif təzyiqlərə, təqiblərə məruz qalan xalqımız ona aid olan tarixi coğrafiyalardan müxtəlif yollarla çıxarılıb, etnik təmizləmə siyasətinin qurbanı olub, deportasiya olunaraq hüquqları tapdalanıb. Qərbi azərbaycanlılar tarix boyu 4 dəfə - 1905-1906-cı, 1918-1920-ci, 1948-1950-ci və 1987-1991-ci illərdə tarixi yurdlarından bu və ya digər formada təqib olunaraq, təzyiqlərə məruz qoyularaq çıxarılıb. Biz heç zaman bizə aid olan tarixi torpaqlarımızı unutmamışıq, bu gün də unutmuruz. Qərbi Azərbaycandan qovulmuş soydaşlarımızın tarixi vətənlərinə qayıdışına nail olmaq məsələsi artıq Azərbaycanın milli məsələsinə çevrilib. Növbəti mərhələdə Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı yeni mübarizə forması və metodları müəyyənləşdirilib. Bir neçə həftə öncə Bakıda Qərbi Azərbaycan İcmasının “Qayıdış hüququ - Ermənistan-dan zorla çıxarılan azərbay-

canlılar üçün ədalətin təmin edilməsi” mövzusunda II beynəlxalq konfrans keçirilib. Konfransda 51 ölkənin nümayəndəsi iştirak edib. İnsan hüquqları üzrə ekspertlər qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar hüquqi mexanizmlərin səfərbər edilməsi məqsədilə fikir mübadiləsi apardılar. Beynəlxalq hüquqda qayıdışın mexanizmlərinin araşdırılması ilə bağlı müzakirələrin nəticəsi olacaq. Prosesin müsbət sonluqla bitməsi üçün gələcəkdə dövlətimizin bütün lazımi addımları atacağı şübhəsizdir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Paşinyan əlilləri hərbi xidmətə çağırmaq istəyir

“Məlum olduğu kimi, qanunvericiliyimiz heç bir halda əlilliyi olan şəxslərin Xilasetmə Xidmətinə qəbul olunmasına icazə vermir”.

Musavat.com erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, bunu dekabrın 19-da hökumətin iclasında Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan deyib.

“Bu gün orduda əlil arabasında oturan, hərəkət qabiliyyəti məhdud olan şəxsin səmərəli şəkildə yerinə yetirə biləcəyi xidmət növləri var. Niyə bunu etməsən? Bu, bir tərəfdən əlillərə öz imkanlarından tam istifadə etməyə imkan verəcək, digər tərəfdən isə onların ictimai həyata tam reinteqrasiyasına imkan verəcək”, - deyə Paşinyan söyləyib.

“Minlərlə erməni əsgər...” - Qordonun iddiası

NATO-nun 170 minlik hərbi kontingenti Ukraynaya girecək. Bir neçə min hərbi isə Ermənistandan olacaq.

Globalinfo.az xəbər verir ki, bu iddia ilə ukraynalı məşhur jurnalist Dmitri Qordon çıxış edib. Onun sözlərinə görə, NATO qoşunlarının Ukraynaya daxil olması prosesi mütləq həyata keçiriləcək:

“Necə deyərək, 40 min yox, 150 min, hətta 170 min hərbi Ukrayna ərazisinə daxil olub, təmas xəttinə yerləşdiriləcək. Ancaq bu, yalnız müqavilə bağlandıqdan sonra baş tutacaq. Onlar Fransadan olacaq. Bu əməliyyatın təşəbbüskarı Fransa prezidenti Emmanuel Makrondur. Həmçinin Böyük Britaniya, Polşa, Litva, Estoniya, Niderland, Norveç, Danimarka, İsveç və Finlandiyadan da hərbiçilər cəlb ediləcək.

Ermənistanın da iştirakı istisna edilmir, çünki Makron artıq Nikol Paşinyana müraciət edib və sonuncu müsbət cavab verib. Mən “dəhşətli sir”i açıram: Ermənistandan bir neçə min əsgərin gələcəyi istisna edilmir”.

Dekabrın 19-da Misirin paytaxtı Qahirə şəhərində inkişaf etməkdə olan səkkiz ölkənin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (D-8) XI Sammiti zamanı Azərbaycan yekdilliklə D-8 təşkilatının üzvü seçilib. “Azərbaycanın D-8-ə üzv olması ilə daha da gücləndik. Bunun Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qahirədə D-8 11-ci Zirvə görüşündə deyib. “Qardaş Azərbaycana təşkilatımıza “xoş gəldin” deyirik. Azərbaycanın D-8-ə üzlüyü təkcə təşkilatı böyütməyəcək, həmçinin gücləndirəcək”, - Ərdoğan bildirib. O, Azərbaycana yeni qoşulduğu təşkilatda uğurlar diləyib.

XİN-dən verilən xəbəre görə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qətiyyətli və uğurlu xarici siyasətinin məntiqi nəticəsi olan D-8-ə üzlüyümüz təşkilat yarandığı gündən ilk genişlənmə kimi əlamətdardır: “Ölkəmiz ilk dəfə cənab Prezident İlham Əliyevin xüsusi qonaq qismində iştirak etdiyi 2017-ci ildə İstanbulda keçirilmiş IX Zirvə görüşündə təmsil olunub. Qahirə şəhərində keçirilən XI Sammitdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib. Üzvlərinin əhəsinin sayının ümumilikdə dünya müsəlmanlarının 60%-ni təşkil edən və böyük iqtisadi potensiala malik “İslam Səkkizliyi” adlanan D-8-ə ölkəmizin üzlüyü Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artan nüfuzunun və ölkəmizə olan etimadın bariz nümunəsidir.

Ədaləti və beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini özünün prioritet məqsədi kimi qarşıya qoyan ölkəmiz D-8-in təməl prinsiplərinin

qorunmasında, təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə mühüm rol oynayacaq.

Bu çərçivədə həmçinin geniş regionumuzda təhlükəsizliyin, sabitliyin, rifahın və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın formalaşması, eləcə də iqtisadi və ticarət, nəqliyyat, kommunikasiya və bir sıra digər vacib istiqamətlərdə əlaqələrin inkişaf etdirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Tarix boyu Şərqlə Qər arasında körpü rolunu oynayıb, İslam dünyasının əsas mədəni, dini və sivilizasiya mərkəzlərindən biri olan Azərbaycanın D-8 üzlüyü eyni zamanda İslam həmrəyliyinə möhkəmlənməsində, İslam dəyərlərinin dünyada təbliğində və İslamofobiya ilə mübarizə sahəsində böyük töhfə olacaq”.

D-8 İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı səkkiz müsəlman ölkəni birləşdirir. Təşkilatın təməli Türkiyənin təşəbbüsü ilə 1996-cı il oktyabrın 22-də İstanbulda Banqladeş, İndoneziya, İran, Malayziya, Mi-

Azərbaycan “İslam səkkizliyi” nə üzv oldu

Ərdoğan: “Bu təkcə təşkilatı böyütməyəcək, həmçinin gücləndirəcək”

sir, Nigeriya və Pakistanın əməkdaşlığı ilə təşkil edilən İnkişaf Əməkdaşlıq Konfransında atılıb. 1997-ci il iyunun 15-də İstanbulda 8 ölkənin dövlət və hökumət başçıları sammitində təşkilat rə-

mən elan olunub. Təşkilatın Katibliyi İstanbul şəhərində yerləşir.

Azərbaycanın bu təşkilatda qoşulması ölkəmizə nə vəd edir?

D-8 dünya ölkələri içəri-

sində böyük iqtisadi potensiala malik bir təşkilatdır. D-8 üzvü olan ölkələrdə 1,1 milyard insan yaşayır. “İslam səkkizliyi”nin prinsipləri münaqişələr əvəzinə sülh, mübahisələr əvəzinə dialoq, ikili

standartlar əvəzinə hüquq bərabərliyi, demokratiya və s. dəyərlərdən ibarətdir.

Azərbaycanın xarici siyasətində beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində fəaliyyət vacib yer tutur. Ölkəmiz üzv olduğu təşkilatlar müstəvisində fəal siyasət həyata keçirir. Azərbaycanın D-8 ölkələrinin böyük əksəriyyəti ilə həm ikitərəfli, həm də beynəlxalq qurumlar çərçivəsində çox yaxşı münasibətləri var. Üzv olduqdan sonra isə münasibətlər daha da güclənəcək. Eləcə də ölkəmiz təşkilatın potensialından qarşılıqlı əməkdaşlıq üçün səmərəli istifadə edəcək. D-8 ölkələri də Azərbaycanın Avropa və Asiyanın qovuşuğunda yerləşməsindən iqtisadi-ticarət əməkdaşlıq baxımından daha yaxşı yararlanla biləcəklər.

□ “Yeni Müsavat”

“Yalançı dördlük” - niyə Qərb mediasının hədəfindəyik?

Ekspert: “Bu da bir həqiqətdir ki...”

Prezident İlham Əliyev Rusiya mediasına müsahibəsində “The Washington Post”, “The New York Times”, “Le Figaro” və “Le Monde” kimi mətbu orqanları “yalançı dördlük” adlandırıb.

“Bir sıra Qərb mediası orada keçirilən COP29 iqlim konfransına görə Azərbaycana paxıllıq hissi ilə dolu materiallar dərc etdi, bu, heç bir çətinlik yaratmadı, sadəcə olaraq, ikrah və ikrah hissi doğurdu”, - deyir dövlət başçısı bildirib.

Prezident deyib ki, Azərbaycan mediasının 1 faizini də ABŞ maliyyələşdirə bilməz. ABŞ-da medianı maliyyələşdirməyə nə ehtiyac var? Biz ABŞ-da medianı maliyyələşdirmirik. Niyə bizim mediamızı maliyyələşdirməlidirlər? Onsuz da “Amerikanın Səsi” və “AzadlıqRadiosu” kimi mövcud resursları vasitəsilə gecə-gündüz xalqımızın üzərinə, ölkəmizə çirkəb tökürlər”.

“Müasir dövrdə biz Qərbin bəzi ölkələri tərəfindən müstəqil siyasət yürüdən ölkələrə qarşı hücumların və təzyiqlərin şahidi oluruq. Bu hücum və təzyiqlər zamanı isə vasitə kimi belli mətbu orqanlardan istifadə edilir. Daha doğrusu, həmin mətbu or-

qanlar vasitəsilə müstəqil siyasət yürüdən, Qərbin müstəqillə boyunduruğuna qarşı olan ölkələrin əleyhinə çirkin informasiya hücumları, qərəzli kampaniya aparılır”.

Bu fikirləri “Yeni Müsavat”a açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Vüqar İskəndərov deyib.

Onun sözlərinə görə, bu sırada “The Washington Post”, “The New York Times”, “Le Figaro” və “Le Monde” xüsusi olaraq “fərqlənir”: “Demək olar ki, bu dördlük Qərbin müstəqil siyasət

yürüdən ölkələrə qarşı informasiya müharibəsində ön sırada gedir. Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyev Rusiya mediasına müsahibəsində adıçəkilən mətbu orqanları “yalançı dördlük” adlandırıb. Çünki mehz bu dördlük başqa olmaqla bir sıra Qərb mediası zaman-zaman ölkəmizə qarşı informasiya hücumları təşkil edir”.

V.İskəndərovun sözlərinə görə, oxşar halla COP29 ərəfəsində və tədbir zamanı rastlaşırdıq: “Bu mətbu orqanlar COP29 iqlim konfransına görə Azərbaycana paxıllıq

hissi ilə dolu materiallar dərc etdi. Dövlət başçısının da bəyan etdiyi kimi, bu, heç bir çətinlik yaratmadı, sadəcə olaraq, ikrah və ikrah hissi doğurdu. Bu istiqamətdə daha bir məsələ ABŞ-ın Azərbaycanda media sahəsinə müdaxilə cəhdidir. Bu tamamilə qəbuledilməz bir haldır. Dövlət başçısının da bəyan etdiyi kimi, Azərbaycan mediasının 1 faizini də ABŞ maliyyələşdirə bilməz. Ümumiyyətlə, ABŞ-da Azərbaycanda medianı maliyyələşdirməyə nə ehtiyac var? Axı biz ABŞ-da medianı maliyyələşdirmirik. Ele

isə niyə onlar bizim mediamızı maliyyələşdirməlidirlər? Onsuz da “Amerikanın Səsi” və “AzadlıqRadiosu” kimi mövcud resursları vasitəsilə gecə-gündüz xalqımıza, ölkəmizə qarşı yaxırlar. Lakin bütün bu cəhdlər əbəsdir. Ölkəmiz müstəqil siyasət yürüdür və heç bir qüvvə bizi öz yolumuzdan döndərə bilməz”.

Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid belə halların qarşısını almağın həm də dövlətin vacib vəzifəsi olduğunu söylədi: “Cənab Prezident bir dəfə “insinuasiya” termini işlədib, başqasını ləkələmək məqsədilə qəsdən yalan uydurmaq hallarını təsvir edib. Çox təəssüf edirik ki, adıçəkilən mətbuat orqanlarında Azərbaycana qarşı bu cür insinuasiya hallarına yol verilir. Bu media qəsdən və bilərəkdən Azərbaycanı ləkələmək məqsədilə bizə qarşı tərxiat xarakterli yazılar dərc edib və nəticədə həmin mətbuat orqanlarının etibarını demək olar ki, tamamilə azalıb. Bu da bir həqiqətdir ki, başqa bir ölkənin və ya ölkələrin digər bir ölkədə medianı maliyyələşdirməsi məqbul deyil, qanuna da ziddir. Belə halların qarşısını almaq dövlətin həm də vacib vəzifəsidir”.

Aznews.az saytının baş redaktoru Taleh Şahsuvarlı Qərb dairələrində Cənubi Qafqazı münafişə bölgəsinə çevirmək üçün bir sıra media quruluşlarından istifadə edildiyini diqqətə çatdırdı: “Azərbaycan Prezidenti müsahibəsində kifayət qədər geniş məsələlərə toxundu və Azərbaycanın

milli maraqlarını, dəyişən dünyaya rəsmi Bakının mövqeyini dolğun və mükəmməl bir şəkildə beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırdı. Bəli, bir sıra transmilli media quruluşları Azərbaycana qarşı mütəmadi məqalələr hazırlayıb və yayır. Hər dəfə Azərbaycanda beynəlxalq səviyyəli tədbirlər təşkil olunanda bu cür qara PR materiallarının sayı dəfələrlə çoxalır. Elə COP29 ərəfəsində də eyni hal müşahidə olundu. Əgər xatırlayırsınızsa, bu böyük tədbir zamanı erməni diasporası açıq şəkildə deyirdi ki, Azərbaycana qarşı kampaniyaları onlar təşkil edir. Bu “səmi-mi etiraf” qarşısında adları çəkilən media qurumları utanmaq əvəzinə, Azərbaycana qarşı daha da aqressivləşirdi. Bir şeyi dəqiq bilməliyik ki, kollektiv Qərb Qarabağ zəfərimizi həzm etmir. Onlar ermənilərə hər zaman bizim regionumuzu qarşıdırmaq üçün alət kimi baxırlar. İndi alət əllərində qalıb və onu təmir etməklə yenidən Cənubi Qafqazı münafişə bölgəsinə çevirmək istəyirlər. Bunun üçün “Amerikanın Səsi”, “AzadlıqRadiosu” və digər bu kimi xaricdən maliyyələşən KİV-lərdən də istifadə olunur. Bu cür media quruluşları Azərbaycanın informasiya məkanına jurnalist peşəkarlığından uzaq, qərəzli bir şəkildə müdaxilə edirlər. Əsas məqsədləri xalqımızın öz liderinə güvənini sarsıtmaqdır. Amma bizim cəmiyyətimiz kifayət qədər rasionaldır. Xalqla iqtidar arasındakı etimadın ölkəmizin gələcəyi üçün nə qədər önəmli olduğunu çox yaxşı bilir”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Ermənistan Azərbaycanla hərbi qarşıdurmalarda İlon Maskın “Starlink” peyk şirkətindən istifadə etməyi planlaşdırır. Bu barədə “Forbes” nəşrinin yayımladığı məqalədə bəhs olunur.

Nəşr yazır ki, oktyabr ayında Ermənistanda keçirilən Ümumdünya İnnovasiya və Texnologiya Konqresinin (WCIT) bağlanış mərasimində İlon Maskın çıxışı gözlənilsə də, onun əvəzinə amerikalı erməni biznesmen Razmik Hovaqimyan çıxış edib və Maskın müraciətini oxuyub. Mask müraciətində bildirib ki, növbəti dəfə Ermənistana gəlməyə çalışacaq. O, “Starlink”i Ermənistanla gətirməkdən məmnun olduğunu deyib. Ermənistanın yüksək texnologiyalar sənayesi naziri Mxitar Ayrapetyan “Starlink”in hazırda sınaq mərhələsində olduğunu deyib. Qeyd edib ki, “Starlink”in sürətləndirilmiş qrafikinə işə salınması 2025-ci ildə planlaşdırılsa da, bundan daha tez istifadə verməyə çalışacaqlar.

Erməni analitik Erik Hakobyan iddia edir ki, Azərbaycanın guya Ermənistanla interneti söndürmək və ya zəiflətmək imkanı vardı, “Starlink” bu problemi aradan qaldıracaq. “Starlink” Ermənistana Azərbaycanla

davam edən ərazi mübahisələri və vaxtaşırı hərbi gərginlik zamanı da üstünlük qazandıra bilər”, - nəşr yazır.

Məlum olur ki, Ermənistan Maskın “Starlink” şirkətindən, ölkədə internet keyfiyyətini yaxşılaşdırmaqdan daha çox, Azərbaycana qarşı istifadə etmək niyyətindədir. Bütün bunlar əslində dünyanın informasiya kommunikasiya texnologiyalarının Ermənistanın militarizasiya prosesində iştirakıdır. Azərbaycandan heç bir təhlükə gözlənilmədiyi halda onlar Ermənistanın mövqeyini gücləndirirlər.

Sözügedən məsələni “Bakı-Xəbər”ə şərh edən **“Yeni Xətt” Siyasi Tədqiqatlar Mərkəzinin rəhbəri Ramil Hüseynov** hesab edir ki, bu, Ermənistanın silahlandırılmasına digər formada verilən dəstəkdir: “Məsələnin kökündə dayanan başlıca faktor onunla bağlıdır ki, bəlli xarici dairelər 4 il əvvəl Ermənistanın müharibədə uduzmasını hələ də həzm edə bilmirlər. Halbuki Azərbaycan bu-

Erməni revansistlərə Maskdan dəstək - “Starlink” vədi

“Forbes” yazır ki, gələn il Ermənistanda müharibələrdə geniş istifadə edilən peyk şirkəti qurulacaq

nunla Ermənistana hansısa təcavüz etməyib. Azərbaycan beynəlxalq hüquqa dayanaraq işğala son qoyub, ərazi bütövlüyünü təmin

edib. Ancaq Fransa başda olmaqla, bəzi dövlətlər, müəyyən xarici dairelər Ermənistanı revans məqsədi ilə silahlandırırlar. Hətta

peyk vasitələrini də hərbi məqsədlər üçün Ermənistanın xeyrinə istifadə etməyə çalışırlar. “Starlink” peyk şirkətinin imkanlarının Er-

mənistanla təqdim olunması bunun tərkib hissəsidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ukrayna hərbiçiləri müharibə ilə əlaqədar “Starlink”in xidmətlərindən geniş istifadə edirlər. Bu xidmətin əsas xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, internet təminatı peyk vasitəsilə təmin edilir. Hansısa optik kabel xətlərinə üstünlük verilmir. Xüsusən dağlıq və ucqar ərazilərin internetə çıxışının təmin edilməsində bu sistemin üstünlükləri böyükdür. Ona görə də bütün bunlarda məqsəd odur ki, Ermənistan hərbi baxımdan “Starlink”dən istifadə etsin”.

□ **“Yeni Müsavat”**

Trampın Cənubi Qafqazda seçimi: ya işıq gələn tərəfə, ya da...

Rusiyalı politoloq: “Qarşıdakı həftələrdə hər iki tərəf onların ilk addımlarını gözləyəcək”

Avropa ilə Asiya arasında strateji bir bölgə kimi həmişə böyük güclərin diqqət mərkəzində yer alan Cənubi Qafqaz regionu uğrunda geosiyasi mübarizədə Qərb indi çoxsaylı yanlışlıqlara yol verməkdədir. Təbii ki, belə vəziyyətdə Qərbin regionda maraqlarını təmin edə bilməsi də mümkünsüz hesab olunur. Lakin bu realıqdan hələ də Qərbdə müvafiq nəticələr çıxarılmır.

Hazırda Qərbin Cənubi Qafqaz regionunun lider ölkəsi olan Azərbaycana, həmçinin qonşu Gürcüstana qarşı yanlış siyasəti də qeyd edilənlərin real təzahürleridir. Birmənalı həqiqətdir ki, Azərbaycanın Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində müstəsna qələbəsindən sonra münasibət və separatizm qismində alətlərindən məhrum olduğu üçün daha da radikallaşan Qərb Azərbaycan əleyhinə qarayaxma kampaniyası aparır. Avropa Parlamentinin, Avropa Şurasının və digər müəyyən Qərb strukturlarının timsalında bunu görmək olar. Eyni zamanda Fransa Azərbaycana qarşı

açıq düşmənçilik siyasəti yürüdü. Halbuki Azərbaycan Qərb üçün müstəsna önəmə malikdir. Azərbaycan Avropanın enerji təchizatında mühüm rol oynayır. Ölkəmiz neft və təbii qazın Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiyadan Avropaya nəqli üçün əsas marşrut kimi böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Bu barədə Bakı-xəbər.com öz təhlilində yazır ki, Qərb indi Azərbaycan və Gürcüstanla münasibətlərini təh-

did altına atır, əvəzində Ermənistanla möhkəmlənməyə çalışır: “Halbuki Ermənistan Qərb üçün hansısa əhəmiyyətə malik deyil. İndilikdə isə böyük güclər arasında regionla bağlı qarşıdurma hər ötən gün daha da şiddətlənir. Son dövrlər regionda baş verən geosiyasi dəyişikliklər belə güclər arasında strateji maraq dairəsinin daha da genişlənməsindən xəbər verir. Azərbaycan və Gürcüstanla bağlı

planları suya düşən Qərb artıq Ermənistanla daha çox diqqət ayırmağa başlayıb. Elə erməni siyasi hakimiyyəti bütün məsələlərdə Qərbin ağzına baxmağa başlayıb. İstər Amerikanın hərbi və modul tipli AES qurmaq cəhdləri, istər Aİ-nin, xüsusən də Fransanın Ermənistanla ayırdığı kreditlər və silah alveri, istərsə də siyasi bəyanatlar erməni dövlətinin Qərbin maraqlarına uyğun olaraq forpostla çevrilmə

yolunda irəliləməsindən xəbər verir. Təbii ki, baş verənlər Moskva tərəfindən diqqətlə izlənilir və artıq Kremlin bu vəziyyətdə Ermənistanla qarşı gözlənilən tədbirləri Qərbin Cənubi Qafqazda dayağını daha sürətlə sarsıdacaq”.

Məşhur rusiyalı politoloq Mixail Neyjmakov Ayna.az-a müsahibəsində Cənubi Qafqazda baş verən proseslər barədə də fikirlərini bölüşüb. Onun sözlərinə görə, Suriyadakı hadisələrdən sonra Ankaranın Cənubi Qafqazda da təsir imkanları artıb: “Ancaq onu da nəzərə almaq lazımdır ki, yeni imkanlar həm də resursların investisiyasını tələb edir. Yeni Türkiyənin diqqəti indi daha çox Suriya-yə yönələcək. Ankara Suriya kürd qüvvələrinin hərbi potensialını mümkün qədər zəiflətmək üçün vəziyyətdən istifadə etməyə çalışacaq. Bütün bunlar Ankaradan əlavə səylər tələb edəcək ki, bu da təbii ki, diqqəti maraqların olduğu digər bölgələrdən tamamilə yayındırmayacaq, əksinə, qüvvələrin nəzərəcarpacaq bir hissəsini (maliyyədən tutmuş imkanlara, məsələn, kəşfiyyat xidmətlərinə qədər) Suriya istiqamətinə yönəldilməyə məcbur edəcək.

Bakı ilə danışıqlar prosesi çərçivəsində İrəvanın taktikası üçün Suriya ətrafındakı vəziyyət deyil, gələcək Donald Tramp administrasiyasının Ermənistan və Azərbaycanla bağlı seçəcəyi xətt önəmli

olacaq. Məsələn, qeyd edək ki, Paşinyan artıq Parisdə Trampa görüşüb. Yaxud Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin rəhbəri Suren Papikyan dekabrda ABŞ-a səfər etdi - təbii ki, orada rəsmi görüşlər, ilk növbədə, Pentaqonun istefaya gedən rəhbərliyi ilə, həm də hərbi-sənaye kompleksinin nümayəndələri ilə görüşlər keçirdi. Bu səfər zamanı Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyəti ilə Trampın gələcək administrasiyasına yaxın şəxslər arasında qeyri-rəsmi təmaslar da mümkün idi.

Hətta gələcək Tramp administrasiyasının Cənubi Qafqazdakı vəziyyətlə bağlı daha təcrid olunmuş mövqeyi İrəvanı Bakı ilə danışıqlar prosesi çərçivəsində güzəştlərə gətirməyə daha da sövq edə bilər. Əksinə, Vaşinqtonun İrəvana əlavə diqqət göstərə biləcəyinə dair işarələr (məsələn, mürəkkəb ABŞ-Gürcüstan münasibətləri və ehtimal ki, İrana təzyiqlərin artması fonunda) Nikol Paşinyanı Bakı ilə danışıqlar çərçivəsində öz xəttini daha fəal müdafiə etməyə sövq edə bilər. Ümumiyyətlə, qarşıdakı həftələrdə hər iki tərəf gələcək ABŞ respublikaçı administrasiyasının ilk addımlarını gözləyəcək və 2025-ci ilin fevral-mart aylarının sonuna kimi Bakı-İrəvan xətti üzrə danışıqlar prosesinin əlavə intensivləşdirilməsi şansları daha yüksəkdir”.

“Keşlə bazarı”nda işləyən şəxslərə yanvarın 1-dək mallarını çıxarmaq, ərazini təhvil vermək tapşırılıb. Bazarda fəaliyyət göstərən şəxslər isə bu qərardan şikayətçidir.

Məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”ın əməkdaşı adıçəkilən bazarda olub, vəziyyəti daha yaxından öyrənməyə çalışıb.

Sabirabad rayonundan olan və bu rayondan bazara mal gətirən Amil Qurbanov deyir ki, 8 ildir bazarda çalışır. Bazarın sökülməsi və bununla bağlı malların 10 gün ərzində çıxarılması qərarı onu çətin vəziyyətə salıb: “8 ildir ki, bu bazarda alver edirəm. Azdan-çoxdan işimizi qurmuşduq. Dünən gəlib dedilər ki, bazarı sökəcəklər, mallarınızı yığışdırın. Aidiyyəti qurumlara müraciət edirik ki, bizə vaxt verilsin. Müəyyən müddət ərzində mallarımızı sataq, həm də nisylərimizi yığışdırmaq. Buradakı işçilərin çoxunun nisyləri var. Məsələn, bir işçi var ki, 2 ton nar alıb. Bəs indi nə edəcək? Hamımızın banklara borcu var, hər ay kredit ödəyirik, uşaqları oxutdururuq. İndi necə edəcəyik?”

“**Amma yay aylarında bu bazarın söküləcəyi ilə bağlı məlumatlar yayılırdı. Siz bundan xəbərsiz olmuşdunuz**” sualına **Amil Qurbanov** belə cavab verdi: “Doğrudur, yay aylarından bu barədə məlumat var idi. Amma dəqiq vaxt deyilməmişdi. Düşünürdük ki, heç olmasa bir neçə ay əvvəl xəbər edərlər. İndi isə 10 gün vaxt verilib. 10 gün ərzində necə çıxıb gedək? Xahiş edirik ki, bizə mart ayına kimi vaxt versinlər. Sabirabaddan mal gətirirəm. Kənddə çox adama nisyə mal vermişəm. Buradan nisylərimi yığmalıyam ki, onların pulunu ödəyə bilim”.

22 ildir bazarda işləyən Nəzakət Bəşirova da **mart ayına kimi möhlət verilməsini istəyir**: “Bizə

əvvəlcədən xəbərdarlıq etsəydilər, işimizi bilərdik. İndi isə cəmi 10 gün vaxt verilib. Bu müddət ərzində nə edə bilərik? Xeyli nisylərim var. Bu vaxt ərzində nisylərimi necə yığım? Bizə mart ayına kimi vaxt verilsin, başqa yerlə təmin etsinlər. Yol çəkirlər, lap yaxşı, amma bizə də bir yol göstərsinlər. Oğruların, kəsiblərin sayı artmasın. Burada 2 minə yaxın insan işləyir. İndi görün nə qədər insan və ailə çətin vəziyyətdə qalacaq”.

Saatlı rayonundan olan Anar Əhmədov isə bildirir ki, **bir neçə ay əvvəlcədən xəbərdarlıq edil-səydi, çıxış yolu tapa bil-ərdi**: “Göy-göyerti, qatıq-süd satıb dolanıram. Əvvəlcədən xəbərdarlıq edil-səydi və yer verilsəydi, camaat öz işini bilərdi. Bu bazar camaatın çörək yeri idi. İndi rəhbərlik heç nə demir. Uşağımın biri əsgərlikdədir, başqa heç bir gəlirim yoxdur. Evdə də deyirlər ki, atamız gedir çörəkpuşu qazanmağa. İndi nə olacaq? Heç nə...”

Həvəgət Məmmədseyidova da **Novruz bayramına qədər möhlət istəyir**: “20-25 ildir ki, bu bazarda işləyirəm. Tək qadınam. Banklara kredit verirəm, övladlarımı saxlayıram. Heç olmasa, bizə Novruz bayramına qədər möhlət versinlər. Bütün bazar camaatı bunu istəyir. Bizə bir ay əvvəl xəbər etsəydilər, mal almazdıq. İndi isə 10 gün ərzində mallarımızı hara aparaq?”

Əməkdaşımız məsələ ilə bağlı bazar rəsmisi Emin Cəbrayilovla da söhbətləşib. Bazar rəsmisi bildirib ki, aprel ayından Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən (AAYDA) bazar rəhbərliyinə məlumat verilib ki, bazar söküləcək və yerində yol çəkiləcək: “Bazar işçilərinin hamısına bu barədə

“Keşlə bazarı”nı niyə sökürlər?

Bazarda alver edənlər qəfil qərardan narazıdır və marta qədər möhlət istəyirlər

məlumat vermişdik. Onların xəbəri var idi ki, bazar sökü-

ləcək. Narazılıq isə əsasən azı bir ay möhlət verilməməsi ilə bağlıdır. Hazırda müddətin uzadılması və işçilərin “Montin”, “8 km” bazarlarına köçürülməsi üzərində çalışırıq”.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən (AAYDA) isə “Yeni Müsavat”a açıqlama verilərək bildirilib ki, bazar rəhbərliyinə aprel ayından bəri bir neçə dəfə ərazinin boşaldılması ilə bağlı tapşırıq verilib. Son xəbərdarlıq isə yaxın zamanda edilib: “Bakı

baycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən Həsən Əliyev küçəsindən Ziya Bünyadov prospektinə paralel olaraq “Koroğlu” metro stansiyasına qədər yeni avtomobil yolunun tikintisinə start verilir.

Layihənin xüsusi dövlət əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla, Heydər Əliyev prospektində və Ziya Bünyadov prospektində nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının azaldılması və hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi nəzərdə tutulur.

sinin davamı olaraq Yusif Vəzir Cəmənzəminli küçəsinə düzxətli davam etməklə şərq hissədə Ələsgər Qayıbov və Xəlil Rza Ulutürk küçələrinə birləşdirilməsi nəticəsində Təbriz küçəsi ilə Ağa Nemətulla və Əhməd Rəcəbli küçələrinin kəsişmələrində və Metronun “Nərimanov” stansiyası ətrafında müşahidə olunan nəqliyyat sıxlığı azalmış olacaq, habelə “Gənclik” və “Nərimanov” metro stansiyaları ətrafındakı ərazilərdən “Koroğlu”

metro stansiyası istiqamətində hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinin fasiləsiz yerdəyişmələrinin təmin edilməsinə şərait yaradılmış olacaq.

Eyni zamanda qeyd edilən yeni yol birləşməsinin yaradılması nəticəsində “Gənclik” və “Nərimanov” metro stansiyaları ətrafındakı ərazilərdən “Koroğlu” metro stansiyası istiqamətində və yaxud əks istiqamətlər üzrə Heydər Əliyev prospekti vasitəsilə yerinə yetirilən nəqliyyat yerdəyişmələrinin azalması və Heydər Əliyev prospektinə alternativ hərəkət marşrutunun yaradılması hesabına Həder Əliyev prospektinin yan yolu üzrə müşahidə olunan tıxac hallarının minimumlaşdırılması təmin ediləcək.

Həmçinin qeyd edilən birləşməsinin yaradılması nəticəsində şəhərin şərq və mərkəzi qərb periferiyaları arasında Heydər Əliyev və Ziya Bünyadov prospektlərinə paralel və həmin prospektlərin mərkəzi aralığında yerləşən yeni yaşayış massivlərinə alternativ birbaşa nəqliyyat bağlantısının yaradılması təmin ediləcək.

- Yolun ümumi uzunluğu: 3896 metr;
- Yolun dərəcəsi: şəhər əhəmiyyətli magistral küçə;
- Hərəkət zolağının sayı: 6 zolaqlı;
- Hərəkət zolaqlarının eni: 3.5 m;
- Tunellərin sayı: 4 ədəd;
- Yeraltı piyada keçidlərinin sayı: 3 ədəd”.

✎ **Xalidə GƏRAY,**
Fotolar müəllifindir
“Yeni Müsavat”

Layihənin əsas üstünlükləri Həsən Əliyev küçə-

Son illərdə bütün rayonlarda mərkəzi xəstəxanaların əsaslı təmiri, avadanlıqlar, kadrlarla təchiz edilməsi, bölgələrdə böyük diaqnostika mərkəzlərinin açılması, kompüter tomoqrafiya, MRT müayinələrin aparılması səbəbindən Bakıya gəlməyə ehtiyac qalmır. Amma bölgələrdə ixtisaslaşmış həkimlərin çatışmazlığı hələ də mövcuddur. Bu səbəbdən xəstələr hələ də müalicə üçün paytaxta üz tuturlar. Rayonlarda tibb müəssisələrindəki kadr çatışmazlığının əsas səbəbi kimi maddi-məişət qaygıları göstərilir.

Problemi həll etmək üçün həttə həkimlərin məcburi xidmətə göndərilməsi də təklif edilir. Təklifə görə, rezidenturaya qəbul olunan hər bir şəxsle müqavilə bağlanmalıdır ki, təhsildən sonra 1, 2 və ya 3 il rayonlardan birində işləsin. Türkiyədə müəyyən qərarlar qəbul olunub. Belə ki, universiteti bitirdikdən sonra həkimlər 3 il ərzində müəyyən bölgələrdə mütləq məcburi əmək şəraitində işləməlidirlər. Yeni onların təyinatları mütləq bölgələrə olur.

Azərbaycanın regionlarında ciddi həkim çatışmazlığı var. Bu barədə TƏBİB-in icraçı direktorunun müavini Araz Nəsirov Bakıda keçirilən "Səhiyyə İdarəçiləri Zirvəsi 2024" tədbirində bəyan edib. Araz Nəsirovun sözlərinə görə, həkimlərin 60-70 faizi son 4-5 il-

çıvan (445), Mingəçevir (392), Lənkəran (336), Şəmkir (324), Şəkidir (305).

Bütün Azərbaycanda əhalinin 10 min nəfərinə düşən həkim sayı 33 olduğu halda Bakı şəhərində bu rəqəm 97, Nəsimi rayonunda 291-dir.

Həkimlər niyə bölgələrə gedib işləməyə həvəs göstərmirlər?

Yeri gəlmişkən, Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, həkimlərin böyük hissəsi Bakıda fəaliyyət göstərir. Belə ki, 2024-cü ilin əvvəlində Azərbaycanda 33645 həkim olub. Onların 67 faizi - 23 minə yaxını Bakıdadır. Paytaxtda həkimlərin ən çox olduğu rayonlar Nəsimi və Yasamaldir. Sumqayıtda 1458, Abşeronda 417 həkim var. Regionlardan ən çox hə-

Rayon həkimlərinin Bakıda işləyənlərdən fərqi

Həkimlər niyə bölgələrə gedib işləməyə həvəs göstərmirlər - səbəblər

larda son illər böyük mərkəzlər açılıb, yaxşı təmir, təchiz edilib. Bu, olduqca əhəmiyyətli işlərdir və nəticədə regionlarda tibbin səviyyəsi əvvəlki illərlə müqayisədə xeyli yaxşılaşıb. Ancaq bu da yetərli deyil. Daha yüksək səviyyəyə çatmaq üçün əlbəttə ki, adekvat kadrlara ehtiyac var. Bütün bu inkişafa baxmayaraq kadrlar daha çox təcrübəni yenə də şəhərdə əldə edə

ardıcıl olaraq davam etdirilməsi vacibdir. Bəzi institutların, tibbi mərkəzlərin regionlara köçürülməsi olduqca mühüm addımdır. Beləliklə, ölkəmizin coğrafi yerləşməsi imkan verir ki, regionlarla çox sıx əlaqə saxlayaq".

Həkim əlavə edib ki, bununla belə, regionlarda tibbi təchizat və mütəxəssis sayı kifayət qədər yaxşı olsa belə, mərkəzlərə meyl

Ölkədə bütün şagirdlər psixometrik testdən keçirilə bilər

Hər il kifayət qədər şagird 9-cu sinifdən təhsilini sona qədər davam etdirmək istəmir və təhsilini bitirmədən əmək bazarına atılır. Biz bu şagirdlərin sayını azaltmaq üçün çalışırıq.

Bu sözləri Karyera İnkişaf Forumunda Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) sədri Məleykə Abbaszadə deyib.

M.Abbaszadə ixtisas seçimi zamanı DİM-in şagirdlərə göstərdiyi dəstəkdən danışdı: "Mərkəzin saytında xüsusi testlər hazırlanıb və bu testlərin nəticələrinə uyğun olaraq proqram şagirdə öz əmək sahəsini müəyyənləşdirməyə kömək edir. Testlər mütəxəssislər tərəfindən elmi əsaslara uyğun hazırlanıb. Ancaq təəssüf ki, yeniyetmələr və onların valideynləri ixtisas seçimi zamanı əmək bazarında olan tələbatı, gələcəyə yönümlü peşələri nəzərə almırlar. Əsas seçim ətrafındakı insanların düşüncələrinə uyğun müəyyənləşir".

Sədr qeyd edib ki, psixometrik testlər 14-15 yaşlı uşaqlar üçün individual qaydada keçirilir: "Amma bu gün DİM-də məktəb direktorları ilə görüş var. Biz təklif edəcəyik ki, direktorlar müraciət etsin, biz bütün şagirdlərin bu testlərdən keçirilməsini təmin edək".

Məleykə Abbaszadə qeyd edib ki, bu, tam elmi əsasları olan alətdir, bu testlər yerli mütəxəssislər tərəfindən hazırlanıb: "Geniş auditoriyada tətbiqi və internet üzərindən keçirilməsi üçün də işlər aparılır". O deyib ki, bu testlər gənclərin kor-koranə ixtisas seçimi etməsinin qarşısını alacaq.

DİM-in sədri qeyd edib ki, ali məktəblərdə dövlət təşkil olunur: "Bu yaxınlarda keçirdiyimiz layihə çərçivəsində 22 yaşa qədər olan 2 mindən çox gəncə individual məsləhət verilib. Eyni zamanda gənclər dövlət qulluğunun bələdçisi proqramından yararlanırlar. Bu proqram vasitəsilə hansı dövlət qulluğuna uyğun olduğunu müəyyən edilir".

də Bakıda cəmlənib. TƏBİB-in icraçı direktorunun müavini problemin həlli yollarından da bəhs edib. O qeyd edib ki, regionlarda bu problemi həll etmək üçün ürək mərkəzləri, onkoloji mərkəzlər yaradılıb və məqsəd səhiyyənin əhali üçün əlçatan olmasıdır. O qeyd edib ki, bütün yaxşı səhiyyə xidmətinin Bakıda yerləşməsi fikri yanlışdır. Dövlət Statistika Komitəsinin yaydığı məlumatlar da həkimlərin böyük hissəsinin Bakıda olduğunu sübut edir.

Komitənin məlumatına görə, 2024-cü ilin əvvəlində Azərbaycanda 33645 həkim olub. Onların 67 faizi - 23 minə yaxını Bakıdadır. Paytaxtda həkimlərin ən çox olduğu rayonlar Nəsimi və Yasamaldir.

Sumqayıtda 1458, Abşeronda 417 həkim var. Regionlardan ən çox həkimin olduğu bölgələr Gəncə (1135), Nax-

kimin olduğu bölgələr Gəncə (1135), Naxçıvan (445), Mingəçevir (392), Lənkəran (336), Şəmkir (324), Şəkidir (305). Bütün Azərbaycanda əhalinin 10 min nəfərinə düşən həkim sayı 33 olduğu halda Bakı şəhərində bu rəqəm 97, Nəsimi rayonunda 291-dir.

Tanınmış həkim, invaziv ağrı mütəxəssisi Zülfüqar Yusifov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bölüşüb: "Bu problem xeyli aktualdır. Əslində tək Azərbaycanda yox, bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə də regionlardan daha çox mərkəzlərə meyl edir, böyük şəhərlərdə çalışmağa üstünlük verir. Elmi mərkəzlər böyük şəhərlərdə cəmlənir, ilkin addımları atan mütəxəssislər həmişə təcrübənin daha çox olduğu, daha güvənli olan, daha yaxşı təchiz olunmuş mərkəzlərdə çalışmağa can atır. Region-

bilirlər. Çünki şəhər əhalisinin, müraciətlərin sayının çoxluğu, buradakı peşəkar mütəxəssislərdən öyrənə biləcəkləri kadrların mərkəzə meyillənməsinə təsir edir. Bundan əlavə, maaşla bağlı məsələlər də burada mühüm rol oynayır. Bu problemlərin həlli üçün Türkiyədə olduğu kimi müəyyən sistemlərin tətbiqi mümkündür. Məsələn, məcburi xidmət sistemi. Azərbaycanda təyinat sistemi mövcuddur. Bu təyinatla uyğun regionlara yönləndirmək olar. Bundan başqa, regionlarda çalışanların əmək haqqında müəyyən dəyişikliklər etmək olar. Bu, olduqca vacib bir məqamdır".

Son illər müşahidə olunan maraqlı tendensiya ondan ibarətdir ki, regionlarda müxtəlif konfransların keçirilməsi, kursların təşkil edilməsi özlüyündə bölgələrə yaxınlaşma deməkdir. Yeni bu tədbirlərin

etməyə davam edirlər: "Çünki insanlar hər zaman kəndlərdən qəsəbələrə, qəsəbələrdən şəhərlərə, şəhərlərdən isə daha böyük şəhərlərə və ya digər ölkələrə getməyə meyllidirlər.

Məsələn, insanlar Bakıya gəlirlərsə, Türkiyəyə gedənləri də görə bilirəm - halbuki eyni xidmətlər artıq Bakıda da kifayət qədər yüksək səviyyədə göstərilir. Türkiyədən də Avropa ölkələrinə, Avropadan isə Amerikaya getmək tendensiyası var. Yeni bu, xroniki xəstəliklərdən pasiyentlər həmişə daha yaxşı əlac olacağı ümidi ilə hərəkət edirlər.

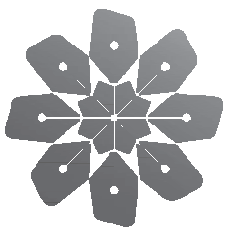
Ancaq düzgün maarifləndirmə aparılarsa, insanlar öyrənər ki, xroniki xəstəliklər zamanı tibb elminin bəlli bir potensialı var. Bu da bugünkü müasir protokollarda əks olunub. Normal tibbi xidmət olan yerdə, bu protokollar çərçivəsində, təyin olunan müalicələr

dünyanın hər yerində demək olar ki, eynidir. Təbii ki, bu kimi maarifləndirmə işləri mərkəzlərə qaçışı qismən engəlləyə bilər.

Lakin bu istiqamətdə hər hansı irəliləyiş regionlarda kadr çatışmazlığını aradan qaldırmaqla sıx bağlıdır. Çünki hazırda ölkədə ixtisaslaşmış və adekvat tibbi fəaliyyət göstərən mütəxəssislərin sayı regionlarımız üçün yetərli səviyyədə deyil. Bu istiqamətdə daha çox iş görülməlidir. Xüsusən yeni tələb olunan ixtisaslar üzrə kadrların hazırlanması və onların regionlara

yönləndirilməsi əsas hədəflərdən biri olmalıdır. Bu baxımdan, xüsusilə qəbul sayı artırılmalı, rezidentura yerləri genişləndirilməli və rezidentlər regionlarda bir neçə il məcburi işləmək üçün təyinat almalıdır. Türkiyə təcrübəsi göstərir ki, bir neçə il regionda işləyən şəxslər artıq oraya alışır, orada ailə qururlar və uzun müddət həmin bölgədə yaşamağa davam edirlər. Bu da gələcəkdə həmin ərazilərdə kadr potensialını artırmaq üçün mühüm vasitələrdən biridir".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Milli Məclisdə “Vergi Məcəlləsinə dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunu layihəsinin son oxunuşda müzakirəsi aparılıb və müzakirələrdən sonra qəbul edilib. Qeyd edək ki, Vergi Məcəlləsində 5 istiqamət üzrə 37 əsas maddədə və 75 alt maddədə dəyişiklik nəzərdə tutulur. Bunlar investisiya mühitinin və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviq edilməsi, sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılması, vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq reytinglərdə ölkənin mövqeyinin yaxşılaşdırılması və uyğunlaşdırma xarakterli dəyişikliklərdir. Dəyişikliklərin yaşıl iqtisadiyyat, tibbi turizm, avtomobil sənayesi və gəmiqayırma, ticarət şəbəkələri və bazarlar, mədəniyyət sektoru və dövlət-özəl tərəfdaşlığı sahələrində tətbiqi nəzərdə tutulur.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, əsasən regionlarda sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı ilə bağlı müəyyən dəyişikliklərin edilməsi zərurəti var idi. Bəs yeniliklər regionlar üçün nələr vəd edir?

Yeri gəlmişkən, bundan əvvəl Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər 2024-cü il 1 yanvarından qüvvəyə minmişdi. Bu dəyişikliklər regionlarda iqtisadi fəallığın artırılması və yerli sahibkarlığın dəstəklənməsi məqsədi daşıyırdı. Rəsmi mənbələrdə qeyd edilir ki, regionlarda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektləri üçün müəyyən vergi güzəştləri və azadolmalar tətbiq edilib. Bu, xüsusilə kənd təsərrüfatı və emal sənayesi sahələrində fəaliyyət göstərən müəssisələrə şamil olunur. Regionlarda yeni istehsal və xidmət sahələrinin yaranmasını stimullaşdırmaq məqsədilə investisiya təşviqi mexanizmləri gücləndirilib. Bu çərçivədə, müəyyən investisiya

ya layihələri üzrə vergi güzəştləri nəzərdə tutulub. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektləri üçün xüsusi vergi güzəştləri və azadolmalar nəzərdə tutulurdu. Bu, həmin ərazilərin iqtisadi inkişafını sürətləndirmək məqsədi daşıyırdı.

Ümumiyyətlə, bütün dəyişikliklərin əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, regionlarda iqtisadi fəallıq artırılacaq, yeni iş yerləri yaradılacaq və yerli sahibkarlıq inkişaf etsin.

İqtisadçı Eyyub Kərimli mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikirlərini bildirib: “Ümumiyyətlə, bu dəyişikliklər, güzəştlərin tətbiq olunması ölkədə bir çox sahələrin fəaliyyətini stimullaşdıracaq, xüsusilə də aqrar sahəni, orta biznesi. Gəlirlərdən vergi azad olması yenə tətbiq olunacaq. 45 min manat dövryyəsi olan sahibkarlar, bura individual sahibkarlıqla məşğul olanlar - dizaynerlər, rəssamlar, ustalar, təh-

Regionların inkişafı

Yeni **ÜSAVAT**
N 231 (8604) 20 dekabr 2024

Kənd təsərrüfatı sahəsində çalışanlar üçün imkanlar artır

İqtisadçı deyir ki, aqrar sahədə fəaliyyət göstərən insanlara vergi tətbiqi qeyri-neft sektorunun inkişafına təkan verəcək

lilçilər, təlimçilər, jurnalistlər və sairə bu qəbildən olan insanların fəaliyyətini stimullaşdıracaq. Bundan qabaq onlar 3 işçi götürməli idilər. Dövryyədən 20 faiz vergi ödəməli idilər, bu da onlara çətinlik yaradırdı. Bundan sonra vergi yükü azalacaq. Ən əsası aqrar sahədə fəaliyyət göstərən insanlara vergi tətbiq edilməsi qeyri-neft sektorunun inkişafına stimulaşdıracaq. Xüsusilə də regionlarda kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan insanların həm vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatda götürülməsi, həm də sosial sığorta imkanlarının yaradılmasına im-

kan verəcək. Bir tərəfdən də, ticarət mərkəzində işləyənlərin vergiyə cəlb olunması nəzərdə tutulur. Bu, orada fəaliyyət göstərən insanların maliyyə yükünü artıracaq. Çünki əvvəllər onlar daha çox icarənin içində vəsaitlərini ödəyirdilər. Ticarət mərkəzləri özləri ödənişləri edirdi. Buna görə də həmin ticarət mərkəzlərində icarə haqları çox baha idi. İndi sahibkarlar fərdi şəkildə vergi ödəyəcəklərsə, onların icarə haqları inanmıram ki, aşağı enəcək. Aşağı enməlidir. Ümumiyyətlə, Vergi Məcəlləsində təkmilləşdirmələr vergi inzibatchılığının

şəffaflaşdırılmasına təsir edəcək”.

Qeyd edək ki, sahibkarlıq subyektləri ilə bağlı Vergi Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsində bu istiqamətdə bu kimi vergi güzəştləri nəzərdə tutulub:

Ölkə ərazisində istehsal olunan avtobusların satışının, habelə istehsal məqsədilə avtobusların ehtiyat hissələrinin idxalının ƏDV-dən azad edilməsi;

Torpaqdan istifadə hüququnun başqasına verilməsinin və torpaq sahələri üzrə icarə haqlarının ƏDV-dən azad edil-

məsi;

Qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyinin xalis mənfəətindən ödəmə mənbəyində tutulan verginin dərəcəsinin 10 faizdən 5 faizə endirilməsi;

Bəzi xidmət sahələri üzrə (tərcümə, reklam xidməti, hüquq, sərbəst auditor, mühasibat və maliyyə sahəsi üzrə məsləhət xidmətləri, turizm bələdçiliyi, avtonəqliyyat vasitələri ilə yükdaşımaları istisna olmaqla, sifarişlərin çatdırılması və kuryer fəaliyyəti və s.) illik dövryyəsinin həcmi 45 min manatadək olan mikro sahibkarların gəlirlərinə 75% vergi güzəştinin müvafiq tələblərlə (işçi sayı və MDSS borcu) şərtləndirilmədən tətbiq edilməsi;

Teatr, kino, muzey və simfonik orkestr fəaliyyətinə mənfəət (gəlir), torpaq vergiləri üzrə güzəştlərinin verilməsi, habelə teatr tamaşaları, film nümayişi, muzey ziyarəti və simfonik orkestrin konserti sahəsində göstərilən xidmətlərə görə nağdsız qaydada ödənilən ƏDV-nin 50 faizinin fiziki şəxslərin istehlakçılara geri qaytarılması;

Kənd təsərrüfatı məhsullarının satış üzrə ƏDV-nin ticarət əlavəsindən hesablanması rejiminin daha 2 il müddətinə uzadılması.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Evlənmirəm, əl çəkin...

Sosioloq nikahların sayının sürətlə azalmasının səbəblərindən danışdı

Artıq bir neçə ildir ki, ölkədə nikahların sayında azalma müşahidə olunur. Bunu statistik rəqəmlər də sübut edir. Statistika Komitəsinin məlumatına görə, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən nikahların sayı azalaraq 5,3-dən 4,9-a düşüb. Evlənmək istəməyənlərin bəziləri səbəb kimi xərcləri göstərir, bəziləri məsuliyyəti üzərinə götürmək istəmir, bəziləri hələ hazır olmadıqlarını və ya belə çətin qərar üçün hələ tez olduğunu bildirirlər. Gənclər düşünür ki, əgər onların evi yoxdursa, iqtisadi-sosial vəziyyətləri ağırdırsa, yüksək məvəcibli işə sahib deyillərsə, ailə qurmağa tələsməməlidirlər. Ona görə də gənclərin, xüsusilə oğlanların evlənməsi məsələsində ciddi problemlər yaşanır.

Mövzu ilə bağlı Bakupost.az-a danışan sosioloq Etibar Həsənovun sözlərinə görə, gənclərin universiteti bitirdikdən sonra dərhal iş tapıb işləməsi bir az müşkül məsələdir:

“İş tapsan belə, maaşın azlığı normal yaşayışa, gənclərin yeni həyat qurmasına mane olur. İşsizlik ucbatından bölgələrdən paytaxta axışan gənclər də əlavə olaraq yaşayış yerinin olmaması problemi ilə üzləşirlər. Qazanclarının bir qismini kirayə evlərə sərf edirlər. Aldığı maaşla özünü belə dolandırma bilməyən gənc bu səbəbdən ailə qurmaq istəmir. İndiki zamanda bir gəncin məvəcibini toplayıb ev almasına, özünə normal gün-güzəran qurması-

na illər lazımdır. İnsanlar evlənmək üçün ev və işsizlik problemini həll edəne kimi yaş ötür. Bu da evlilik yaşını artırır. Gənc baxır ki, evi olmadan ailə quran dostu və ya hansısa qohumu illərlə kirayələrdə qalıb, çətinliklər, sıxıntılar çəkib. Bəzilərinin sosial problemlər, evsizlik, işsizlik, yoxsulluq ucbatından ailəsi dağılıb. Bütün bunları görüb qorxur və ailə qurmur”.

Etibar Həsənov deyir ki, Azərbaycanda əksər oğlanlar gec ailə qurur: “15-20 il bundan əvvəl 22-23 yaşda evlilik normal sayılırdısa, indi hətta 29-30 yaşda evlənen oğlan yoxdur. Səbəb oğlanların işini qurmaması, maddi təminatının aşağı olmasıdır”.

Sosioloq qeyd edib ki, hazırda ailə qurmaq barədə təsəvvürlər 30 il əvvəlkindən fərqlidir: “Oğlanlar özlərinə şərait qurmadan evlənmək istəmir. Qızlar da çalışır ki, karyera qursun, özü pul qazansın. Qızlar evləndikdən sonra gələcək həyat yoldaşının onun işləyib karyera qurmasına isti baxmayacağını düşünərək təhsilini bitirməyi, yaxşı iş sahibi olmağı gözləyir. Karyera qurduqdan sonra ailə qurmağa üstünlük verir ki, bu da onun evlilik çağının ötməsinə səbəb olur. Bu da evlənenlərin sayını azaldır”.

“Təmiz Dünya” Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova deyir ki, bu gün gənclər günlərinin çox hissəsini işdə keçirirlər. Onların əsas diqqəti işləməyə, pul qazanmağa, karyera qurmağa yönəlir: “Evlənmək belə insanlar üçün ikinci plana keçir. Günü-nün çox hissəsini işdə keçirən insanların tanışlıq üçün də imkanı qalmır. Gənclərimiz ancaq universitetdən və işdən evə və əks istiqamətə hərəkət etməyə vaxt tapırlar. Yaxud həm oxuyub,

həm işlədiklərdən, ya da 2 yerdə işlədiklərdən ailə qurmaq yaddan çıxır. “Ev alım, maaşım yüksək olsun, sonra ailə quraram” deyirlər və nəticədə yaş keçir. Təhsil almaq, iş axtarmaq, öz ayaqları üzərində dayanmağı bacarmaq uzun illər tələb edir. Hər bir gənc istəyir ki, öz məvəcibi ilə ailəsini dolandırmaq gücünə malik olsun, sonra evlənsin. Bəzi kişilər maddi baxımdan ailəsini təmin edə bilməyəcəyindən qorxduğundan evlilik fikrinə soyuq yanaşır. Əvvəllər gənclər valideynlərin uyğun gördüyü, məsləhət bildiyi insanla ailə qururdular. İndi dövr dəyişib, çox az insan tapılır ki, valideyn seçimi ilə ailə qursun. Gənclər daha çox özləri seçim etməyə, gələcək həyat yoldaşlarını özləri seçməyə

üstünlük verirlər. Özü kimi düşünən, özünə uyğun adam tapmağa çalışırlar. Bu da müəyyən qədər zaman alır”.

Birlik sədri bildirib ki, gənclərin ailə qurmamasının digər səbəbi iqtisadi amildir: “Gənclər iqtisadi baxımdan müstəqil olmaq istəyirlər. Buna görə də çalışırlar ki, öz iqtisadi imkanlarını yaxşılaşdırsınlar, valideynlərindən asılı olmasınlar. Bu da təbii ki, zaman alır”.

Psixoloq Vəfa Əkbər deyir ki, insanların ayaqda durması və müstəqil həyata qədəm qoyması üçün daha çox zamana ehtiyacı var. Onlar sosial qayğılardan qurtulub ailə həyatı qurmaq istəyirlər: “Bu gün həm qızlar, həm oğlanlar öncə karyera, da-

ha sonra ailə qurmaq haqqında düşününürlər. Bu məsələ həm maddiyyata bağlıdır, insanlar ailəli olanda yaxşı yaşamaq istəyirlər. Bir də özünü təsdiqləmək kimi fakt var ki, o da son illər birinci yerdə durur. İnsanlar öncə özünü tapmağı, sonra ailə həyatına başlamağı seçirlər. Ümumiyyətlə, gənclər özlərini evliliyə psixoloji baxımdan hazır hiss etdikləri zaman ailə qurmalıdırlar. İnsan mənən, qəlben və psixoloji baxımdan özünü hansı yaşda evliliyə hazır hiss edirsə, o zaman da ailə qurmalıdır. İnsan var ki, sosial cəhətdən təminatlıdır, ancaq özünü evliliyə hazır hiss etmir. Belə insanı zorla evliliyə məcbur etmək olmaz”.

☐ **“Yeni Müsavat”**

Cari ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycandan xaricə 628 milyon dollar dəyərində 610 min ton meyvə-tərəvəz ixrac olunub. “Yeni MİSAVAT” Dövlət Gömrük Komitəsinin gömrük statistikasına istinadən xəbər verir ki, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə həm dəyər ifadəsində, həm də miqdar baxımından azalma deməkdir.

Belə ki, ötən ilin eyni dövründə Azərbaycanın meyvə-tərəvəz ixracı 641,2 milyon dəyərle 641,7 min ton təşkil etmişdi. Beləliklə, meyvə-tərəvəz ixracında dəyər baxımından 2,1 faiz, miqdar baxımından isə 5 faiz azalma qeydə alınıb.

Hesabat dövründə xaricdən meyvə-tərəvəz idxalı 246 milyon 470.36 min dollar dəyərle 325 850.40 ton təşkil edib. Ötən ilin eyni dövründə idxalın 200 milyon 831.30 min dollar dəyərle 312 660.98 ton olduğunu nəzərə alsaq, bu ilin 11 ayında meyvə-tərəvəz idxalının dəyər baxımından 22,7 faiz, miqdar baxımında isə 4,2 faiz artdığını görürük.

Bu ilin ötən dövründə hansı meyvə-tərəvəz məhsullarının ixracında və idxalında artım-azalma olduğuna nəzər salsaq, maraqlı mənzərə yaranar. Belə ki, ixracında azalma olan məhsullar arasında kartof, xurma, meşə fındığı diqqəti cəlb edir. Gömrük məlumatlarına əsasən cari ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycandan 20 milyon 478 min dollar dəyərində 48 min 259 ton kartof ixrac olunub. Kartof ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 10 milyon 575 min dollar və ya 34 faiz, miqdar ifadəsində isə 22 min 911 ton, başqa sözlə 32 faiz azalıb. Ötən ilin eyni dövründə Azərbaycandan 31 milyon 53 min dollar dəyərində 71 min 170 ton kartof ixrac olunmuşdu.

2024-cü ilin yanvar-noyabr ayında Azərbaycandan 86 milyon 518 min dollar həcmində 120 min 344 ton xurma ixracı baş tutub. Xurma ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 4 milyon 901 min dollar və ya 5,4 faiz, miqdar ifadəsində 4 min 380 ton, başqa sözlə 3,5 faiz azalıb. Ötən ilin müvafiq dövründə xurma ixracının dəyəri 91 milyon 420 min dollar, miqdarı isə 124 min 724 ton olmuşdu.

Bu ilin 11 ayında həmçinin Azərbaycandan dəyəri 115 milyon 892 min dollar həcmində 18 min 262 ton fındıq ixracı baş tutub. Bu məhsulun ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 4 milyon 364

min dollar və ya 3,9 faiz artıb, miqdar ifadəsində isə 3 min 121 ton, və ya 14,6 faiz azalıb. 2023-cü ilin 11 ayında Azərbaycandan 111 milyon 528 min dollar dəyərində 21 min 383 ton fındıq ixrac olunmuşdu.

İxracı artan meyvə-tərəvəzlər arasında pomidor, alma, nar və sair var.

milyon 768 min dollar dəyərle 29 min 359 ton təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 1 milyon 614 min dollar və ya 5,9 faiz azalma, miqdar ifadəsində isə 4 099 ton, və ya 16,8 faiz artım deməkdir. Ötən ilin 11 ayında Azərbaycandan 27 milyon 382 min dollar dəyərində

bankla ala bilirsən, amma meyvə-tərəvəzdə bu, mümkün olmur. Həbs olunanların hamısı brokerlərdir. Onlar hər maşının səndəşməsinə görə 100-200 manat pul qazanırlar.

Göndərilən malların pulunun bəlkə də hamısı geri qayıdıb, amma bank yolu ilə deyil, başqa vasitələrlə. Bū-

Məhsul istehsalında dəyər zəncirinin bütün halqaları qurulmayıb deyər aqrar sektorda gəlir dövlətin dəstəyinə adekvat deyil”.

Qeyd edək ki, bu il ilkin və tam emaldan keçmiş aqrar məhsulların ixracında ciddi artım var. Məsələn, yanvar-noyabr aylarında Azərbaycandan 169 milyon

Bundan əlavə, on bir ayda Azərbaycandan xaricə 37 milyon 481,73 min dollar dəyərində 49 342.58 ton şəkər ixrac olunub. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər baxımından 65,4 faiz, miqdar baxımından isə 62,3 faiz artım deməkdir. Ötən ilin yanvar-noyabrında 22 milyon

Alma almaya... bənzəməz

İxracı artan almanın 11 ayda xaricə satışı 53 milyon 198 min dollar təşkil edib

2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycandan 155 milyon 362 min dollar dəyərində 124 min 790 ton pomidor ixrac olunub. Ötən ilin eyni dövründə pomidor ixracının 140 milyon 469 min dollar dəyərle 124 min 302 ton təşkil etdiyini nəzərə alsaq, bu ilin ixracda dəyər ifadəsində 14 milyon 893 min dollar və ya 10,6 faiz, miqdar ifadəsində 488 ton və ya 0,4 faiz artım olduğunu görürük.

İxracı artan almanın 11 ayda xaricə satışı 53 milyon 198 min dollar dəyərle 84 min 370 tona bərabər olub. Nəticədə, alma ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 3 milyon 46 min dollar və ya 6,1 faiz, miqdar ifadəsində 4 378 ton və ya 5,5 faiz artıb. Belə ki, ötən ilin eyni dövründə alma xaricə 50 milyon 151 min dollar dəyərində 79 min 992 ton satılmışdı.

2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında ixrac həcmi artan məhsullardan biri olan narın xaricə satışı 25

də 25 min 260 ton nar ixrac olunmuşdu.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycandan bəzi məhsulların ixracında müşahidə olunan azalmanın son vaxtlar ixrac olunan məhsulların dəyərinin ölkəyə gətirilməməsinə görə həyata keçirilən həbslərlə bağlı olduğu bildirilir. Məlumdur ki, hüquq-mühafizə orqanları bu ilin ötən dövründə 1 milyard dollardan yuxarı dəyərde aqrar məhsulları ixrac edərək, dəyərini ölkəyə qaytarmadıqlarına görə ondan yuxarı şəxsi həbs edib. **Tanınmış iş adamı Şahin Nəcəfovun sözlərinə görə, həbs olunanlar brokerlərdir:** “Bizdən meyvə-tərəvəz əsasən Rusiya və MDB ölkələrinə ixrac olunur. Həmin ölkələrdə, eləcə də Azərbaycanda meyvə-tərəvəz əsasən bazarlarda satılır və onun dəyəri minlərlə satış nöqtələrindən nağd qaydada yığılır. Yeni başqa məhsulu bir firma ilə müqavilə bağlayıb buradan göndərərək dəyərini

tün MDB ölkələrində bu sistem belə qurulub. Ona görə də aparılan həbslə kənd təsərrüfatının inkişafına zərbə vurur. Hökumətin indi tələb etdiyi qaydada heç kim meyvə-tərəvəz ixrac edə bilməz, edən də zərərdə qalar. Cıxсын bir nəfər bunun hüquqi yolunu göstərsin və praktik 2-3 maşın aparıb satıb pulunu rəsmi şəkildə geri qaytarсын görək, necə edəcək. Həbslər ona gətirib çıxaraçaq ki, heç kim Azərbaycan fermerindən mal alıb Rusiyaya göndərməyəcək. Gedib İrandan, Türkiyədən, Özbəkistandan mal alıb Rusiyaya göndərəcəklər”.

Ş.Nəcəfov bildirir ki, hazırda on min tonlarla xurma anbarlarda yığılıb qalıb, heç kim cəsarət edib onu Rusiyaya vura bilmir: “Bir az sonra digər məhsullarla bağlı da eyni vəziyyət yaranacaq. Bu gün dövlət kənd təsərrüfatına hər cür dəstək verir, amma bir neçə nəfərin absurd fəma ilə müqavilə bağlayıb buradan göndərərək dəyərini

965 min dollar dəyərində 113 min 981 ton pambıq lifi ixrac olunub. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 58 milyon 612 min dollar və ya 52,6 faiz, miqdar ifadəsində isə 51 min 53 ton və ya 81,1 faiz artım deməkdir. Emalın daha dərin mərhələsində əldə olunan pambıq iplik ixracında miqdar baxımından artım var. On bir ayda onun ixracı 26 milyon 991 min dollar dəyərle 10 min 918 ton təşkil edib ki, bu da illik ifadədə dəyər baxımından 3 milyon 382 min dollar və ya 11,6 faiz azalma, miqdar baxımından isə 90 ton və ya 0,8 faiz artım deməkdir.

İxracı artan daha bir emal məhsulu çaydır. 2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında 5 milyon 998 min dollar dəyərində 679 ton çay ixracı qeydə alınıb. Beləliklə, çay ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 92 min 150 dollar və ya 1,6 faiz artıb, miqdar ifadəsində isə 29 ton və ya 4,5 faiz artıb.

659.55 min dollar dəyərində 30 409.47 ton şəkər ixrac olunmuşdu.

On bir ayın xarici ticarət statistikasına diqqəti cəlb edən başqa bir məqam əsas ərzaq məhsullarının idxalındakı kəskin artımdır. Belə ki, 2024-cü ilin 11 ayı ərzində Azərbaycana 116 milyon 989 min dollar dəyərində 53 337 ton ət idxal olunub. Bu isə o deməkdir ki, ət idxalı dəyər ifadəsində 49 faiz, miqdar ifadəsində 39 faiz artıb.

Yanvar-noyabrda Azərbaycana kərə yağı idxalı 77 faiz artıb. Bu dövrdə ölkəyə 151 milyon 558 min dollar dəyərində 26 403 ton kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar idxal olunub. Ötən ilin eyni dövründə idxal 83 milyon 505.01 min dollar dəyərle 14 916.24 ton təşkil edib.

2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycana 241 milyon 94 min ABŞ dolları dəyərində 1 milyon 117 min 277 ton buğda idxal edilib. Bu göstərici 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə həcm baxımından 2 faiz və ya 22.3 min ton çox, məbləğ baxımından isə 15 faiz və ya 42.3 milyon ABŞ dolları azdır.

Eyni dövrdə Azərbaycana 62 milyon 757 min ABŞ dolları dəyərində 60 min 464 ton düyü idxal olunub. Bu göstəricinin həcmi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə həcm baxımından 18.7 faiz və ya 9 505 ton, dəyər baxımından isə 35.4 faiz və ya 16 milyon 378 min dollar çoxdur.

Beləliklə, aydın olur ki, yanvar-noyabrda 4 məhsulun xaricdən alınmasına ölkənin 600 milyon dollara yaxın xərci çıxıb...

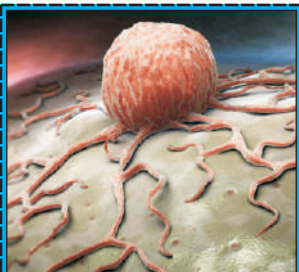

ÜSAVAT

Son səhifə

N 231 (8604) 20 dekabr 2024

De k a b r

Bu məhsullar qadınlarda xərcəng yaradır

Xüsusi qadınlarda üçün saç boyaları və saç düzləşdiricilər kimi məhsullarla süd vəzisinin xərcəngi arasında potensial əlaqə araşdırılıb. Aparılan araşdırma zamanı bu məhsullarda hormonları pozan kimyəvi maddələr və kanserogenlər olduğu müəyyən edilib. Mütəxəssislərin fikrincə, risk nisbətən kiçik olsa da, təbii məhsulların seçilməsi, istifadənin minimuma endirilməsi və sağlam həyat tərzinin mənimsənilməsi potensial riskləri azaltmağa kömək edə bilər.

Həkimlər saç boyası və saç düzləşdirici maddələrlə süd vəzisi xərcəngi arasındakı potensial əlaqəni araşdırıblar və bu araşdırma müzakirələrə səbəb olub. Belə ki, bir çox insan bu məhsulları potensial sağlamlıq təsirlərini nəzərə almadan istifadə edir. Onkoloq həkim Sajjan Rajpurohitin sözlərinə görə, saç boyalan və kimyəvi düzləşdiricilər çox vaxt formaldehid, parabenlər və digər kimyəvi maddələrdən ibarət olur. Bunlardan bəzilərinin hormonları pozduğu bilinir və ya kanserogen (xərcəng törədən) kimi təsnif edilir.

"Bu, əhəmiyyətli narahatlıq doğurur, çünki hormonlar, xüsusilə estrogen, süd vəzinin xərcənginin inkişafında mühüm rol oynayır.", - deyir o bildirib.

Milli Sağlamlıq İnstitutunun 2019-cu ildə apardığı bir araşdırma nəticəsində bu məhsullardan istifadə edən qadınlarda süd vəzisi xərcənginə yoluxma hallarının bir qədər yüksək olduğu müəyyən edilib.

Tramp yeni saç düzümü ilə ictimaiyyət qarşısına çıxıb

ABŞ-ın yeni seçilmiş prezidenti Donald Tramp Floridadakı golf klubunda yeni saç düzümü ilə görünlənib. Bu barədə "Newsweek" məlumat yayıb. Siyasətçinin yeni saç düzümü ilə görüntüləndiyi qısa video X sosial şəbəkəsində paylaşılıb. Videoda Tramp insanların ya-

nından keçərək əlini yeləyir və soruşur: "Hamı respublikaçıdır?" Trampın saçlarının əvvəlkindən daha qısa görünməsi internetdə geniş müzakirələrə səbəb olub.

Qeyd olunur ki, Trampın əvvəlki saç düzümü onilliklər ərzində onun ictimai imicinin

və brendinin əsas elementi olub. Xatırladaq ki, Tramp hər zaman saçlarına yaxşı qulluq etdiyini vurğulayıb.

"Hamı bilir, hətta nifrət edənlər də etiraf etməkdən çəkinirlər: mən parik taxmıram. Saçlarım mükəmməl olmaya bilər, amma öz saçlarımdır", - deyir o, 2013-cü ildə X sosial şəbəkəsində yazmışdı.

Tataristanda Şaxta baba pedofil çıxdı

Rusiyanın Tataristan Respublikasında 54 yaşlı Vladimir Şişkanov altı yaşlı qıza qarşı zorakılıq etməkdə təqsirləndirilib. O, Buqulma şəhərində tanınan Şaxta babadır. Kişi şəhəri gəzərək uşaqlara konfet paylayıb, azyaşlıları evinə dəvət edib. Məlumatla görə, həmin şəxs təmir işi gördüyü tanışlarının evində onların qızına təcavüz etməkdə ittiham olunur. O, öz hərəkətlərini telefona çəkib, videonu montaj edib və mesencer vasitəsilə həmsöhbətlərinə göndərmiş.

Şübhəli şəxs saxlanılıb. Onun telefonunda digər uşaqlara nələliq mesajlar da tapılıb. Məlum olub ki, Şişkanov əvvəllər artıq oxşar cinayətə görə məhkum olunub. İndi istintaq onun başqa cinayətlərdə iştirakının mümkünlüyünü nəzərdən keçirir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Çatlamış dəri qəhvə xılı ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırışar.
- * Üzün dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dərinin belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dirnaqlarında olan göbələklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküb ayaqları vanna eləmək lazımdır. Bu proseduru göbələk əlamətləri aradan qalxana qədər bir neçə dəfə etmək lazımdır.
- * Ayaqlarınız yorulmuşsa, sərin su ilə yuyun, sonra dəbənlərinizə krem çəkin və dəbandan dizə qədər masaj edin.
- * Su çox içməyin - daha çox tərləyəcəksiniz, isti çay, ya da meyvə şirəsi susuzluğunuzu daha yaxşı yatırır.
- * Dəri qış ərzində bir qədər solur və təravətini itirir, bunun qarşısını almaq üçün çiməndə dəri bərk sürtmək və təzadlı gah soyuq, gah da isti duş qəbul etmək lazımdır. Bu qan dövranını yaxşılaşdırır və solğunluğu aradan qaldırır.
- * Xörək hazırlayarkən çatlamış əllərinizə ıxarası xiyar, pomidor, kartof püresi çəkməyi, kartof bişirilmiş suda əllərinizi yaxalamağı unutmayın.
- * Əlləriniz çox kobudlaşmış, dirnaqlarınız sınmışsa, qızdırılmış günəbaxan yağına 10-15 dəqiqə saxlayın. Sonra əllərinizi yumayın, ancaq əski ilə silin.

Sevgilisinin arvadını məhkəməyə verən qadın Çində gündəm oldu

Çində qeyri-adi məhkəmə işi dünya mediasında müzakirə mövzusunə çevrilib. Belə ki, qadın öz sevgilisinin arvadına qarşı iddia qaldırıb. Hadisə ölkənin cənub-şərqində yerləşən Futszyan əyalətində baş verib. Bildirilir ki, 2013-cü ildən Yan adlı qadınla evli olan Han soyadlı kişi həmkarı ilə sevgi münasibəti qurub. 2022-ci ilin noyabrında sevgililərin oğlu dünyaya gəlib və bu, məşuqəni qəti addımlar atmağa sövq edib.

Uşaq dünyaya gəldikdən bir müddət sonra o, Hanın arvadına sövdələşmə təklif edib, qadının əri ilə boşanmağa razılıq vermə müqabilində iki milyon yuan (466.6 min manat) ödəməyə hazır olduğunu bildirib. Prosesi sürətləndirmək üçün isə o, Yana dərhal 1.2 milyon yuan (təxminən 280 min manat) köçürüb. Lakin pulu aldıqdan bir il sonra həyat yoldaşı hələ də boşanmağa razılıq verməyib.

Məyus olan məşuqə pulun qaytarılmasını tələb edib və Yanın şifahi razılaşmanı pozduğunu iddia edərək məhkəməyə müraciət edib. O, müqavilənin pozulmasına görə faizlərlə birlikdə məbləğin qaytarılmasında təkid edib. Lakin məhkəmə ödənişin ictimai əxlaq və ictimai qaydaya zidd olduğunu müəyyən edərək, qanuni nikahın pozulmasına yönəldiyinə görə iddia ərizəsini rədd edib. Bu hadisə Çin cəmiyyətində geniş müzakirələrə səbəb olub. Bir çoxları sevgilini ailəni dağıtmağa cəhd etdiyinə görə qınayıb, digərləri isə Yanın pulu qəbul edib vədini yerinə yetirmədiyinə görə düzgün davranmadığını düşünüb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500